

Pääkirjoitus – Editorial

Olavi Koivukangas

Stanley F. Hunnisett

Opportunities for Ethnology in Finnish Migration Research: Two Pilot Projects

Olli Kultalahti

Finns in the USA: Patterns of Immigration and Settlement since 1900

Alpo Mustonen

Pietari Schaefer Amerikan matkaajana 1699–1700**Summary of the Annual Report for 1988 of the Institute of Migration**

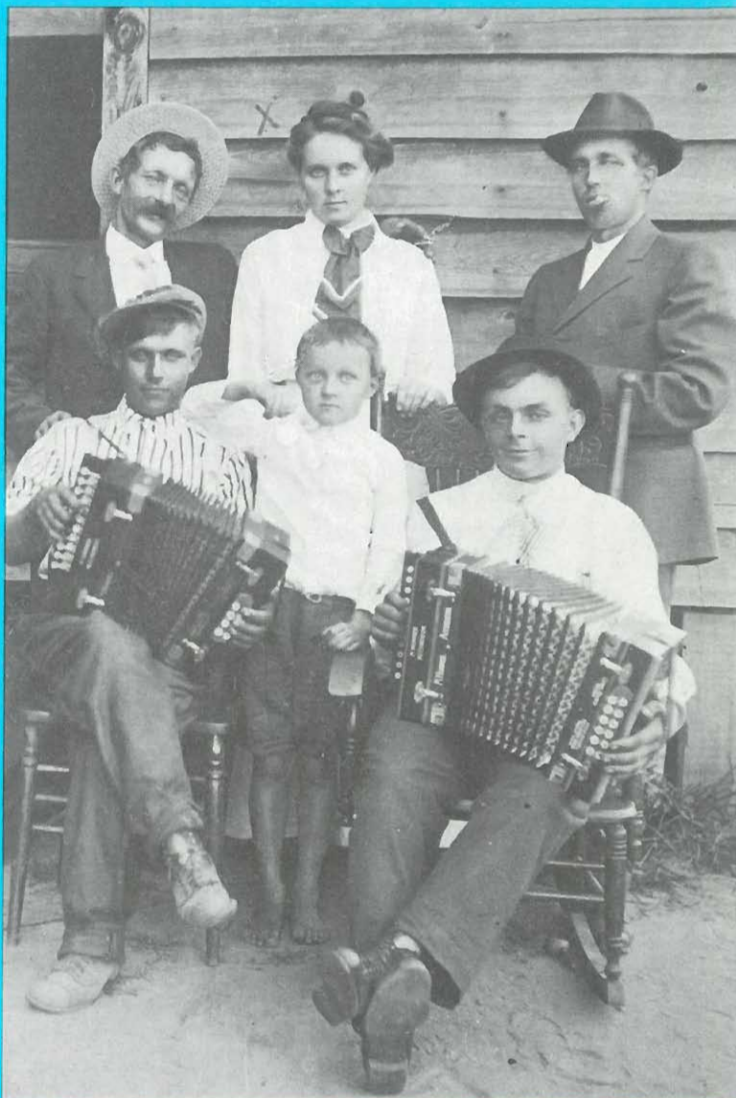
Ismo Söderling

Suomen pakolaispolitiikka muutoksen kynnyksellä

Maija-Liisa Kalhama

Om migrationsdokumentering och samarbetet**Kirjeitä – Brev****Kirjat – Books – Böcker**

Toivo Tamminen

**Historiallinen harmonikkalevy on ilmestynyt/
Recordings of Historical Accordion Music****1989****SIIRTOLAISUUS****3****MIGRATION**

Siirtolaisuus – Migration

16. vuosikerta – 16th year

Siirtolaisuusinstituutti • Migrationsinstitutet • Institute of Migration
Piispankatu 3, SF-20500 Turku, Finland, Puh./Tel. (9)21-317 536

- *Päätoimittaja/Editor-in-Chief:* Olavi Koivukangas
- *Toimitussihteeri/Editorial Assistant:* Taimi Sainio
- *Toimittajat/Editors:* Maija-Liisa Kalhama, Ismo Söderling
- *Taitto/Lay-Out:* Anne Seppänen
- *Toimituskunta/Editorial Board:* Siirtolaisuusinstituutin hallitus/
Administrative Board of the Institute of Migration
- *Tilauhint:* 30 mk/vuosi (4 numeroa), PSP Tu 495 90-3
- *Subscriptions:* Finland and Scandinavia 30 FMK,
other countries \$10 (4 issues)

Siirtolaisuusinstituutin hallitus/ Administrative Board of the Institute of Migration:

Apulaisprofessori *Tom Sandlund*,
Åbo Akademi, puheenjohtaja
Ylitarkastaja *Juhani Hakkarainen*,
Opetusministeriö, varapuheenjohtaja
Professori *Erkki Asp*,
Turun yliopisto
Vt. professori *Elina Haavio-Mannila*,
Helsingin yliopisto
Kauppatiet. lis. *Ruth Hasan*,
Turun kaupunki

Toiminnanjohtaja *Martti Häikiö*,
Suomi-Seura r.y.
Ulkoasiainsihteeri *Juha Knuuttila*,
Ulkoasiainministeriö
Neuvott. virkamies *Risto Laakkonen*,
Työministeriö
Rakennusneuvos *Raimo Narjus*,
Seutus suunnittelun Keskusliitto
Ohjelmajohtaja *Aimo Pulkkinen*,
Väestöliitto

Henkilökunta/Staff:

Olavi Koivukangas,
johtaja/Director
Ismo Söderling,
tutkimussihteeri/Research Secretary
Maija-Liisa Kalhama,
osastosihteeri/Departmental Secretary
Seija Sirkkiä,
toimistosihteeri/Bureau Secretary
Taimi Sainio,
vs. toimistosihteeri/Bureau Secretary
Anne Seppänen,
toimistovirkailija/Assistant Clerk

Tutkijat/Research Officers:
Hannele Hentula, *Kimmo Koiranen*,
Jouni Korkiasaari, *Susanna Kratz*,
Merja Pitkäranta
Leena Hastela,
tutkimusapulainen/Research Assistant
Siirtolaisrekisteri/Emigration Register:
Matti Kumpulainen,
toimistosihteeri/Bureau Secretary
Sirkka-Liisa Laurila
tallentaja/Computing Officer

Kansi: Musiikilla on aina ollut tärkeä sija-
sa suomalaisten siirtolaisten kulttuurihar-
rastuksissa. Savannah, Georgia. SI/VA
1353/USA.

Cover: Music has always played an impor-
tant role in the cultural activities of the Fin-
nish emigrants. Savannah, Georgia. SI/VA
1353/USA.

Olavi Koivukangas

Ulkomaalaiset ja pakolaiset Suomessa

Ulkomaalaisia eli muihin kansallisuuksiin kuin suomalaisiin, ruotsalaisiin ja lappalaisiin kuuluneita henkilöitä on nykyisen Suomen alueella ollut aina. Kansanperinteestä muistetaan turkulaisen Annikan valitusvirsi saksalaisen kauppamiehen lähdettyä keväällä. Vienan karjalaiset kauppamiehet – shemeikat – ovat osaltaan olleet vahvistamassa suomalaisten monipuolista verenperintöä. Äskettäin Etelä-Afrikassa käynyt lehtimies Pekka Salo ei lakannut ihmettelemästä buurien ja suomalaisten yhdennäköisyyttä. ”Olisikohan selitys siinä, että samalla tavalla ajattelevien ihmisten sanotaan tulevan vähitellen toistensa näköisiksi”, arveli toimittaja Salo. Selitys voi olla yksinkertaisempi. Sota- ja kauppamatkoillaan muinaishollantilaiset eksyivät Suomenkin rannikoille ja osa jäi maahan sekoittuen paikalliseen väestöön. Varsinkin autonomian aikana 1809–1917 Suomessa oli runsaasti Venäjältä ja muualta tulleita asukkaita.

Tällä hetkellä Suomessa asuu 50 000 maan rajojen ulkopuolella syntynyttä ihmistä (lukuun ei sisälly Karjalan siirtoväki). Tämä on vain noin yksi prosentti väestöstämme, kun vastaava luku Ruotsissa on noin yhdeksän. Myös Suomessa ulkomaalaisten osuus on kasvamassa. Yksistään avioliittojen kautta maahamme tulee vuosittain noin 1 000 ulkomaalaista. Kaikkiaan 6 000 ulkomaalaiselle on myönnetty työlupa ja ulkomaalaistoimistossa on valtavasti hakemuksia odottamassa käsittelyä. Meidän on totuttava ajatukseen, että 1990-luvun Suomessa on ulkomaalaisia huomattavasti enemmän – jopa kaksinkertainen määrä – kuin tällä hetkellä tilastoidut n. 18 000 ulkomaan kansalaista.

Ulkomaalaisten määrän kasvun vuoksi, ja myös humanisista syistä, on tärkeitä, että maamme ulkomaalaislainsäädäntöä uudistetaan. Erityisesti olisi helpotettava oleskelu- ja työlupien saantia sekä parannettava ulkomaalaisten oikeusturvaa. Myös kunnallinen äänioikeus olisi taattava Suomessa vähintään kaksi vuotta asuneille Pohjoismaiden ulkopuoleltakin tulleille ulkomaalaisille. Ei ole kunniaksi Suomelle, jos vasta työvoimapula on johtamassa hitaasti parannuksiin.

Työvoimapula on vauhdittamassa myös pakolaisten maahan ottoa. Siitä lähtien, kun Ruotsi v. 1637 alkoi karkottaa mustalaisiaan takamaahansa Suomeen, on täällä ollut pakolaisia. Vastaavasti on suomalaisia joutunut lähtemään pakolaisiksi poliittisista tai muista syistä. Venäjän vallankumouksen seurauksena Suomeen siirtyi runsaasti pakolaisia, v. 1922 lukumäärä nousi jopa 33 500 henkeen. Myös toisen maailmansodan aikana Suomeen tuli runsaasti erityisesti Inkerin suomalaisia, joista tosin monet jatkoivat matkaansa Ruotsiin ja muualle.

Pakolaisia Suomi on ottanut vastaan Chilestä vuodesta 1973 ja Vietnamista vuodesta 1979. Tällä hetkellä Suomessa on noin 1 300 pakolaista, suurin osa vietnamlaisia. Vuoden 1989 pakolaiskiintiönsä, 500 henkeä, Suomi ottaa 160 kurdia, iranilaista ja irakilaisista. Tavoitteena on nostaa Suomen kiintiötä vuosittain 100 hen-

gellä niin, että 1 000 pakolaisen vuosikiintiö saavutettaisiin v. 1995. Vain hyvin pieni määrä yksittäisiä pakolaisia on pyytänyt Suomesta turvapaikkaa vuosittain.

Vuodesta 1960 lähtien Suomi on taloudellisesti tukenut YK:n pakolaiselimiä. Suomen vuoden 1989 talousarviossa on varattu 200 miljoonaa markkaa pakolaisasioiden hoitoon. Tästä summasta lähes puolet käytetään ulkomailla. Suomen pakolaispolitiikan tavoitteena onkin se, että pakolaisille tulisi turvata mahdollisuus palata omaan maahansa. Myös sijoittuminen lähialueille olisi suositeltavaa. Vasta kolmantena vaihtoehtona tulee sijoittaminen korkean kehitystason maihin, kuten Suomeen.

Yritteliäisyytensä ansiosta pakolaiset ovat sijoittuneet hyvin suomalaisen työelämään. Kielitaidon parantamisen myötä tarvitaan myös uudelleen koulutusta, sillä vähitellen automaatio alkaa poistaa pakolaisten usein tekemiä vaihetoita teollisuudesta. Mutta olennaista on se, että suomalaisella yhteiskunnalla on kokonaisvastuu näistä uusista suomalaisista. Suomalaisilla on myös paljon opittavaa heiltä. Monet pakolaiset tulevat pitkän ja hienon kulttuurin omaavista maista. Meidän on koettava heidät luonnollisena osana moniarvoista suomalaista yhteiskuntaa eikä työvoimareservinä.

Surullisinta Suomen ulkomaalais- ja pakolaisasioissa on kuitenkin ollut julkisen keskustelun matala taso. Kun poliitikko tai muu puhuja on käyttänyt puheenvuoron näistä kysymyksistä, tuntuu siltä, että arvostelijat eivät ole edes lukeneet tai ainakaan ymmärtäneet, mitä puhuja todella oli sanonut, tai sitten jokin yksityiskohta irrotetaan kokonaisuudesta. Tärkeintä tuntuu olevan se, että poliittiseen kilpailijaan saadaan lyödyksi taantumuksellisen ulkomaalaisten ja pakolaisten vastustajan leima. Pakolaisuuteen liittyvä inhimillinen hätä ei saa olla lyömäaseena vastustajien teilaamisessa ja poliittisessa pisteiden keruussa.

Yhdentyvä Eurooppa on palaamassa nykyistä universaalisempaan ja vapaamman liikkumisen aikaan. Tämä on mantereen historiallisen perinteen jatkoa. Tiukka kansallisvaltiojärjestelmä on vasta 1800-luvun tulosta. Rinnan taloudellisen vaurastumisen myötä myös yleiseurooppalainen ja antiikkiin juurensa johtava kulttuuriperintö on kokemassa eräänlaista renessanssia. Tämä sekä yksilön että yhteisön vapautta ja moniarvoisuutta korostava ajattelutapa on temmannut mukaansa myös monet Itä-Euroopan kansallisuudet. Puola on kautta aikojen ollut Euroopan sydän ja omatunto. Ranskan vallankumouksen 200-vuotisjuhlien aikaan Euroopan kehityksessä on tapahtumassa suuria muutoksia, joiden ääriviivat ja keskeiset piirteet paljastuvat historijoitsijoille vasta seuraavalla vuosituhannella. ”Pohjolan Japani” ei saa tulla uudelle vuosituhannelle jälkijunassa – oli sitten kysymys ulkomaalaisista ja pakolaisista Suomessa tai muista haasteista.

Foreigners and Refugees in Finland

There have always been "foreigners", i.e. people belonging neither to the Finns, Swedes, nor Lapps, within the present-day boundaries of Finland. Traders and settlers from Germany, the Netherlands, and neighbouring countries have contributed variety to the Finnish population and heritage.

There are at present around 50 000 persons resident in Finland who were born elsewhere. This represents a mere one per cent of our population, whereas the corresponding figure in Sweden is around nine per cent; but the numbers of foreigners in Finland are increasing. Through marriage alone, around a thousand foreigners arrive in Finland each year. Altogether 6 000 work permits have been granted, and the Aliens Bureau has a mountain of applications awaiting processing. We will need to adjust to the realization that in the 1990s there will be considerably more foreigners in Finland than the 18 000 foreign citizens currently registered here.

In view of the increasing number of foreigners, and on humanitarian grounds too, it is important that our aliens legislation should be reformed and the legal rights of aliens improved. The franchise in municipal elections, already enjoyed by those settling here from the Nordic countries, should also be extended to other foreigners who have lived here for more than two years.

There have been times in Finnish history when Finns have been driven abroad, for political and other reasons; and conversely, the number of refugees arriving in Finland in 1922, in the aftermath of the Russian Revolution, reached 33 500. Similarly, during the Second World War large numbers of Ingrians (ethnic Finns from Russia to the south and east of the Gulf of Finland) arrived in this country, although many of these moved on, mainly to Sweden.

The number of refugees living in Finland at present is around 1300, the largest group being Vietnamese. The refugee quota for 1989 is 500 persons, and includes a quota of 160 for Kurds, Iranians and Iraqis. The intention is to raise the country's refugee quota by 100 a year, reaching an annual figure of 1000 by 1995.

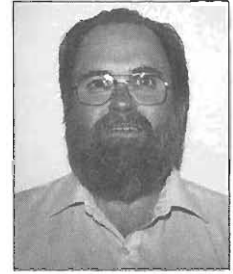
The Finnish budget for 1989 includes FIM 200 million set aside for refugee administration, almost half of which will be spent abroad. The primary objective of Finnish refugee policy is to provide people with the opportunity to return to their own country; relocation in neighbouring regions is also to be encouraged, and only as a third resort should relocation be made in highly developed countries, such as Finland.

Thanks to their spirit of enterprise, many refugees have succeeded in finding their place in the Finnish labour market. Nevertheless, Finnish society must continue to carry the overall responsibility for these New Finns. Moreover, we have much to learn from them. Many of the refugees come from countries with ancient, rich cultures, and we need to see them as a natural component in Finland's multicultural society – and not merely as a labour reserve.

The unification process in Europe represents a return to our continent's older traditions of greater universality and freedom of movement, for the rigid nation state system dates only from the 19th century. Increasing prosperity is being paralleled by a renaissance of the pan-European cultural tradition, reaching back to its roots in Classical civilization, and a resurgence of the belief in the liberty of both the individual and the community, and in cultural diversity, has swept across many of the nations of Eastern Europe as well. Poland, throughout the centuries, has been Europe's heart and conscience. The shape and character of the changes taking place within Europe at the bicentenary of the French Revolution may only become clear to historians in the next millennium; but it is essential that Finland, the "Japan of the North", must not be left behind in responding to these challenges, including that of Finland's own foreigners and refugees.

Stanley F. Hunnisett

Opportunities for Ethnology in Finnish Migration Research: Two Pilot Projects

Migration study is, by its very nature, a subject which cuts across traditional academic divisions and offers opportunities to researchers of many different disciplines. Surely historians have risen to the challenge and have produced an impressive body of research. Perhaps this is inevitable; except for recent migrations, an historical perspective is the most basic. Still, I believe that, although valuable beginnings have been made in several fields, a considerable opportunity exists for other disciplines to contribute to our knowledge of Finnish migration (Pentikäinen 1988, 44).

I do not, however, feel qualified to comment on the possibilities in fields other than my own, so I shall restrict myself accordingly ¹⁾. In North America this field is called Cultural Anthropology; in Britain, Social Anthropology; in much of Europe, Ethnology (Swedish: *Etnologi*); and, in Finland, *Kansatiede*, *Etnologia*, or *Kulttuuriantropologia*. For convenience, I shall use the name ethnology.

The author is a doctoral candidate in cultural anthropology at the University of Iowa, USA. A Canadian citizen, his specialty is sub-arctic studies. He spent 1988–89 at the University of Turku studying Finnish language and culture.

The purpose of this paper is to suggest some ways in which ethnology might further contribute to Finnish Migration Research.

In order to test out some of the ideas suggested here, I carried out two pilot projects. Their results are not conclusive but do indicate a direction for further research. The first project, my MA thesis work, which was carried out in Northern Ontario, Canada, over an eight week period in the summer of 1987, concerned relations between native Indians and Finnish immigrants during the first half of this century (Hunnisett 1988). During the course of that investigation I coincidentally discovered that many of the Finnish immigrants in Nipigon had come from the parish of Karvia in Satakunta. This led to the second project, really just a mini-project undertaken during not much more than a long weekend, in the parish of Karvia and in the nearby city of Kankaanpää. There I met and spoke with people with knowledge of local migration patterns and genealogy.

Unfortunately, my work has been restricted by my less-than-proficient abilities in the Finnish language. Reading Finnish is still a slow and painful process so I have restricted my reading almost exclusively to the English language litera-

ture. This is a limitation I sorely regret and I apologize to anyone whose work I have overlooked because of it. Furthermore, while my spoken Finnish is adequate for simple tasks such as travelling, I found it totally inadequate for formal interviewing. In Finland, however, I partially compensated for this problem by writing my questions down and having my non-English-speaking informants record their responses on tape — an unorthodox, but in this case effective, solution.

Opportunities for Ethnology

a) A Holistic Perspective

Ethnology, especially as a part of American anthropology, is by nature a holistic discipline. Possibly, then, ethnology's greatest contribution to Finnish migration research might be in the broadening of our perspectives. I wholeheartedly support and wish to expand upon Michael Berry's ideas along this line (Berry 1989, 22). People have been migrating into, around, and out of what is now Finland since prehistoric times. Often, however, scholars have tended to consider the particular migration pattern studied as an isolated phenomenon. In fact, we seem to have tacitly assumed that Finnish migration is a unique phenomenon and thus have virtually ignored the large body of data and theory existing on other migrations and ethnicity generally. So, as well as creating an overall theory of Finnish migration and situating our own projects within it, I believe we need to take better account of general migration theory; in short, we need to put our own work into context. Furthermore, when we are able to do this, Finnish migration research will be able to contribute significantly to the general body of migration and ethnicity knowledge and theory.

I believe we could also take a more holistic approach to the research process itself. Surely a multi-disciplinary field calls for multi-disciplinary research teams, particularly involving Finnish and host country researchers (Alanen 1988, 74; Pentikäinen 1988, 55; Söderling 1987, 17). Not only does such an arrangement provide the practical advantages of researchers working in their home countries, but it also allows a variety of perspectives to interact.

b) Determinants of Migration Patterns

One important specific way in which ethnologists should be able to make a substantial contribution is through an increased understanding of why and how migrations have occurred, particularly with respect to cultural and social contexts. To illustrate my comments, I will concentrate hereafter on the mass migration of the 1870–1930 period, but I believe the ideas are generally applicable.

While it is often noted that there was a wide variety of reasons why people migrated during this period, it is commonly argued that the major cause was the structural dislocations which occurred in the Ostrobothnian economy. These, combined with other factors such as population growth and inheritance governed by primogeniture, left young adults with little choice but to migrate (Hummasti 1988, 154; Lindstrom-Best 1985, 4–5; Pentikäinen 1988, 52). While I do not dispute the importance of these factors, I somehow feel that such an analysis unduly glosses over a very complex pattern of human behavior.

While the external migration was overwhelmingly from Ostrobothnia, we should also note that most Finns — even Ostrobothnians — stayed in Finland (Hummasti 1988, 154), either in their home parishes or by migrating internally

(which brings up an interesting question: should we consider pre-1917 migration within the Russian empire internal or external?). One basic question which arises, then, is: "How did individuals or groups decide whether to stay home, migrate internally, or go abroad?"

Although Ostrobothnia was the source of the preponderance of emigrants, we must note that structural displacements also occurred in eastern Finland. Is there a cultural component to Ostrobothnians' greater propensity to leave Finland? Olin (1989, 20) suggests that tales sent or brought back from New Sweden injected a positive view of America as a land of opportunity into the local folklore and ultimately contributed to both "St Barth's" and "America fever" one and two centuries later, respectively. Could something, furthermore, be made of the fact that Ostrobothnians, first as shipbuilders and later as carpenters, were accustomed to leaving home to work on distant construction projects? On the other hand, what of north Karelians who were also accustomed to long-distance work as peddlers?

Another important factor which is often overlooked in migration research is the idea that, traditionally, there were two distinct Finnish cultures, or at least sub-cultures. Western Finnish society was based on fixed-field (*pelto*) agriculture and the nuclear family. In the east, the corresponding institutions were swidden ("burn-beating" or *kaski*) agriculture and the co-residential extended family. Such basic differences in society resulted in very different cultures. What role, if any, did these differences play in migration patterns?

Considering only those people who decided to emigrate, how did they decide where to go? Clearly there are correspondences between places of origin in Finland and destinations in North America

such as Nipigon-Karvia (Hummasti 1988, Kero 1980). The literature stresses the need for employment (Alanen 1988, 60) and certainly that was important; in Karvia I was told that the availability of forest work in Nipigon was a major attraction. On the other hand, a genealogical research team in Kankaanpää suggested to me that the maintenance of family integrity, an important value in peasant society, was a serious consideration (Hummasti 1988, 156). In fact, chain migration is a well documented phenomenon in many cases and we might do well to delve into the substantial literature regarding it (Foster 1979, MacDonald and MacDonald 1964, Reichl 1988, Wolfe 1978).

Often, again, it seems to me that we make a tacit assumption, Pentikäinen's comments (1988, 46) notwithstanding, that emigrants are somehow created spontaneously in the middle of the Atlantic Ocean (Hummasti 1988 provides one welcome exception). We seem to take for granted the fact that they were born in Finland and socialized into (western or eastern) Finnish culture. Factors such as their goals, how they experience their new home, and how the host society experiences and reacts to them are conditioned by this inescapable fact. It may be facile to say that the experiences of Finnish emigrants are necessarily different from (and, in some ways, similar to) those of Ukrainians, Italians, Jews, Chinese or Sikhs, yet it sometimes seems to me that we are losing sight of this elementary fact. By taking it into account deliberately, we raise more interesting questions.

For example, to what extent did Finnish background influence the destinations of Finns within their host countries? Do employment opportunities fully explain the fact that they were concentrated into certain regions and cities/towns?

Consider for a moment the Canadian example. During the first part of this century, the time when most Finns entered Canada, the Canadian government was actively recruiting immigrants to populate the western prairies, a location to which many Slavs, for example, migrated. Few Finns went there, however. The largest group of them settled in northern Ontario where available agricultural land was much poorer. Was this a desire to locate in scenery similar to that in Finland? This idea has been bandied about with some authors apparently assuming it to be important, others, trivial. Might it not be more relevant that Finns had worked out in Finland an effective northern forest adaptation which gave them an advantage over other ethnic groups in settling this part of the country? They already knew how to cut trees efficiently, how to sharpen a saw, and how to earn a living with an eclectic mix of forestry, (dairy) farming, hunting and fishing, and (often seasonal) wage labour, specific skills and a pattern others may have had to learn. Saarinen and Tapper (1988) have made a valuable beginning in this direction for one Canadian community. And what of cultural values such as the desire to own rural land (ibid, 171-173)? Clearly, this whole area of inquiry could benefit from further research.

c) Interethnic Relations

We could also ask a number of questions about how Finnishness affected relations, or lack of them, with other ethnic groups. While Finns may have concentrated in certain areas (and not even learned local languages), they could not have avoided dealing with at least the majority ethnic group. What patterns of interethnic relations resulted, especially those involving discrimination and prejudice? Other than a brief note by Hirvonen (1988, 345),

I am aware of no research on the latter topic although many authors have commented on its importance (Dahlie 1988, 516; Laine 1981, 3; Pentikäinen 1988).

What of relations with other minority ethnic groups? The conventional wisdom here seems to be that there were none, but it is also agreed that the Finn halls were often the focus of community social life and that all ethnic groups were welcome at their functions. Lahtinen (1946, 51)) gives a tantalizing glimpse of interaction under such circumstances at a hall near Hearst, Ont.

"Seurataloon järjestettyihin tilaisuuksiin saapuu aina muutakin kansallisuutta olevia ihmisiä, joten yleisö saatava olla hyvinkin kansainvälinen. Esimerkiksi ranskalaiset ovat uskollisia iltamavieraita, jotka ohjelman päätyttyä ottavat innokkaasti osaa yleiseen tanssiin. Usein heille pitää soittaa heidän omia kappaleitaan, ja silloin on meluisa riemu heidän keskuudessaan korkealla. Mutta kyllä he tanssivat mielellään vanhan maan polkkaakin, minkä taidon ovat oppineet suomalaisilta."

Karni (1967) has dealt briefly with Finnish-Irish conflict in Minnesota and Alanen (1988) in some depth with Scandinavians but both these are more descriptive than analytical. Alanen (1988, 79) has also made useful suggestions for further research. While my own MA work was concerned with relations between Finns and Indians, a phenomenon which occurred solely because of the particular nature of Finnish culture, it seems to me that we have only begun to scratch the surface of this important field.

Trends in second language learning are an interesting aspect of this interaction. A wide range of behaviors is encountered, from Finns remaining essentially unilingual to those who became vir-

tual polyglots; in Canada I have met examples of both extremes myself, as well as of the majority who fell somewhere between. Furthermore, Finns are supposed to have found English learning more difficult than did others who spoke Indo-European languages (Kivisto 1988, 92) To what extent is this so³⁾? And what of others, say the Chinese? While a valuable start has been made in sociolinguistic research into these questions, it is mainly technical in nature, concerning the effect of local languages on Finnish (Martin 1981, Virtaranta 1988), language retention (Roinila 1987) or the process of Finns learning English (Pietilä 1989). While Hirvonen (1988) and Pietilä (1988) have done admirable sociolinguistic analyses of English learning, ethnologists could contribute their own perspective to the particular cultural factors involved in the acquisition of new languages.

d) Assimilation

This leads naturally to the consideration of assimilation. While this topic has been addressed in the past (Kivisto 1988), an ethnological perspective could increase our understanding of the processes and products of culture contact both within and across generations (Pentikäinen 1988). Tuomi-Nikula (1987–88) has presented an excellent ethnological study of Finns currently married in West Germany and I understand that a promising beginning is presently being made with respect to earlier migration at the University of Jyväskylä.

While Finnish immigrants have generally been in situations in which they have had to assimilate to the norms of a majority, it is also interesting to ask what influence Finns might have had on their host societies' cultures. This topic has received some attention with respect to

New Sweden, especially concerning log buildings. Sutyla (1977) has also documented the sauna in Manitoba. Otherwise, there seems to be some scope for scholarly studies of Finnish influences on their receiving cultures.

e) Return Migration

This brings me to my final group of questions, those concerning return migration. Why did people return — or not return? In Karvia I was accommodated in a farmhouse purchased by my host's grandfather with the rewards of his 10 years in America; he did exactly what migrants were "supposed" to do, strike it rich and return home to buy a farm. But other migrants, such as one long-deceased Nipigon resident who became quite wealthy, did not return. Did success — or failure — act as a motivation to stay or to return home? And how many left Finland with no intention of returning home? How many with no intention of staying?

A related question concerns the effects returning migrants might have had on Finnish society and culture. Finnish ethnologists are well positioned to contribute to the resolution of this question, especially for migrants returning in the 1880–1930 period, when Finnish society was undergoing a basic structural upheaval. To what extent did returning migrants contribute to reshaping Finnish culture using ideas, skills, and capital gained abroad? Kero (1988) has considered contributions to industrialization but much scope would appear to remain.

f) Social Problems

Part of the Finnish stereotype in North America includes high rates of suicide and alcohol problems (Jarvenpa 1976). While the alcohol problem is often noted, at least reflexively in reference to temperance societies (Alanen 1988, 63–64),

suicide has scarcely been mentioned. Both these problems are receiving considerable attention in Finland today. Is it not time for a serious academic study of these and other social problems related to migration?

g) "*Burn-Beating Finns*"

As an aside, considerable attention has recently been paid to the role of Finnish swidden farmers ("burn-beaters") in New Sweden and Michael Berry (1989, 25) has raised some interesting questions about them and their relationships with the environment. But little reference has been made to the considerable ethnological literature on swidden agriculture (Rapaport 1975). This includes considerable material on Finland. For example, the journal *Suomen Antropologi* devoted an entire issue (4/1987), in English, to swidden agriculture (see especially Sarmela 1987).

Two Important Tasks

The core of ethnological study is the extended fieldwork method. This is non-problematic with current phenomena and completely impossible with phenomena much beyond the lifetimes of those currently alive. The 1880–1930 mass migration falls somewhere in between and there are still a few elderly migrants and their contemporaries left from the end of this period. It is absolutely urgent that we redouble our efforts, possibly to the exclusion of other activities in the short term, to record their knowledge before they are gone.

A related approach, but one which would be useful in any time frame, is a body of longitudinal case studies³⁾. Such studies would consider individuals, families, or communities, ground them firmly in Finland then follow their life histories through migration and establishment or return, hopefully over several generations (Pentikäinen 1988, 50). Such a body of information could make data readily available to and be an invaluable resource for researchers in several disciplines⁴⁾.

Conclusion

Given its concern with culture, ethnology is in an ideal position to contribute to our understanding of the sorts of decision-making processes discussed above. Furthermore, working as members of interdisciplinary and multi-national research teams, I believe they can make a major contribution to Finnish – and general – migration research.

Notes

- 1) Except to note, on a personal level, as a former *poikatalo* owner, that I would appreciate seeing some documentation of this uniquely (?) Finnish-American institution.
- 2) One problem I encountered in learning Finnish in Finland was the "excessive" success modern Finns have had in their English language learning!
- 3) I am indebted to Timo J. Virtanen, Department of Ethnology, University of Turku, for helping develop this idea.
- 4) It might also tie in with the Migration Institute's planned computer register.

Literature

- Alanen, Arnold R.:** Finns and Other Immigrant Groups in the American Upper Midwest. In: Finns in North America; Proceedings of Finn Forum III. Turku, 1988.
- Berry, Michael:** Delaware 350: Some Observations. *Siirtolaisuus-Migration*, 1989:2, 22–26.
- Dahlie, Jörgen:** Language and Interaction. In: Finns in North America; Proceedings of Finn Forum III. Turku, 1988.
- Hirvonen, Pekka:** American Finns as Language Learners; In: Finns in North America; Proceedings of Finn Forum III. Turku, 1988.
- Hummasti, P. George:** From Kälviä to Astoria: Finnish Families in Transition. In: Finns in North America; Proceedings of Finn Forum III. Turku, 1988.
- Hunnissett, Stanley F.:** From Pohjanmaa to the Shores of Gitchee Gumee: Finns and Indians in Northern Ontario, 1900–1950. MA Thesis, U of Iowa, 1988.
- Jarvenpa, Robert W.:** 1976, Visual Expressions in Finnish-American Ethnic Slurs. *Journal of American Folklore* 89, 90–91.
- Karni, Michael G.:** Otto Walta, Finnish Folk Hero of the Iron Range. *Minnesota History* 40, 1967, 391–402.
- Kero, Reino:** The Finns in North America, Destinations and Compositions of Immigrant Societies in North America Before WW I. Turku, 1980.
- Kero, Reino:** American Immigrants as Bearers of Entrepreneurial Ideas and Technology during the Early Stages of Industrialization in Finland. In: Finns in North America; Proceedings of Finn Forum III. Turku, 1988.
- Kivisto, Peter:** From Immigrants to Ethnics: The Problem of the Third Generation Revisited. In: Finns in North America; Proceedings of Finn Forum III. Turku, 1988.
- Lahtinen, Erkki:** *Suomalaisia Intiaanien Poluilla*. Jyväskylä, 1946.
- Laine, Edward W.:** Community in Crisis: The Finnish-Canadian Quest for Cultural Identity 1900–1979. In: M. Karni (ed.), *Finnish Diaspora I*. Toronto, 1981.
- Lindstrom-Best, Varpu:** *The Finns in Canada*. Ottawa, 1985.
- MacDonald, John S. & MacDonald, Leatrice D.:** Chain Migration; Ethnic Neighborhood Formation and Social Networks. *Millbank Memorial Fund Quarterly*, 42, 1964, 82–87.
- Martin, Marja-Liisa:** Finnish as a Means of Communication in Thunder Bay. In: M. Karni (ed.), *Finnish Diaspora I*. Toronto, 1981.
- Martin, Marja-Liisa:** The Role of Code-switching among Canadian Finnish-English Bilinguals. In: Finns in North America; Proceedings of Finn Forum III. Turku, 1988.
- Olin, Karl-Gustav:** Delaware 350 - A Finnish View. *Siirtolaisuus-Migration*, 1989:2, 18–21.
- Pentikäinen, Juha:** Towards the Interpretation of Finnish-American Culture. In: Finns in North America; Proceedings of Finn Forum III. Turku, 1988.
- Pietilä, Päivi:** The English of Finnish Immigrants in the United States: the Use of Communication Strategies. In: Finns in North America; Proceedings of Finn Forum III. Turku, 1988.
- Pietilä, Päivi:** Forthcoming Ph.D. Thesis, U of Turku, Dept. of English, 1989.
- Rappaport, Roy:** *Pigs for the Ancestors*. New Haven, 1968.
- Reichl, Christopher A.:** Japanese Newcomers in Brazil: A Social Model of Migration. Ph.D. Dissertation, U of Iowa, 1988.
- Roinila, Mike:** Language Retention in the Ethnic Identification of Winnipeg's Finnish Population. *Siirtolaisuus-Migration*, 1987:2, 6–11.
- Saarinen, O.W. and Tapper, G.O.:** The Beaver Lake Finnish-Canadian Community: A Case Study of Ethnic Transition as Influenced by the Variables of Time and Spatial Networks, ca. 1907–1983. In: Finns in North America; Proceedings of Finn Forum III. Turku, 1988.
- Sarmela, Matti:** Swidden Cultivation in Finland as a Cultural System. *Suomen Antropologi*, 1987:4.
- Söderling, Ismo:** Social, Historical and Archival Aspects of the Finnish Migration to Michigan. *Siirtolaisuus-Migration*, 1987:2, 12–17.
- Sutyla, Charles M.:** *The Finnish Sauna in Manitoba*. Ottawa, 1977.
- Tuomi-Nikula, Outi:** Acculturation in the Ethnic Mixed Marriage. *Ethnologia Fennica* 16, 1987–1988, 5–26.
- Virtaranta, Pertti:** Considerations on American Finnish, Particularly Its Vocabulary. In: Finns in North America; Proceedings of Finn Forum III. Turku, 1988.
- Wolfe, Alvin W.:** The Rise of Network Thinking in Anthropology. *Social Networks*, 1978:1, 53–64.

Olli Kultalahti

Finns in the USA: Patterns of Immigration and Settlement since 1900

Finnish immigration to and settlement in the US can be divided into three phases: 1) the period of mass immigration since the latter half of the nineteenth century until the US immigration laws of 1921 and 1924, 2) the period of the 30s, 40s and 50s when the Finnish ethnic group was shifting from a foreign born ethnic group to that of *born and bred in US* group, and 3) the period of *real barefoot generation* with a small minority of people born in Finland.

During the first period, Finnish immigrants settled down in few states and in few counties. The communities were often socially rather integrated but small in number of inhabitants. This period is important for the whole country as well: until 1910, the population growth of the US can be accounted for by all foreign born immigrants. After that, their descendants played a more important role in population growth. The second period saw a disorganisation of many social structures of the Finnish communities, such as religious, political, cooperative and temperance movements. The

---

Olli Kultalahti is an Associate Professor of Regional Studies at the University of Tampere, Finland. He was a Visiting Scholar at the University of Oregon, Eugene in 1987, doing research on Finnish immigration to the USA.

third period is characterized by a natural assimilation of the descendants of the immigrants born in Finland. Behind these general trends, some more specific trends can be found. Old traditional "Finnish states", such as Michigan and Minnesota, show contradictory trends of development; the Finnish communities seem socially isolated from, or perhaps differentiated, but functionally integrated with the host society of America.

Introduction

Finnish immigration to the USA commenced in the latter half of the nineteenth century. Actually minor groups of Finnish immigrants arrived in the country already much earlier. For example, there were Finns among those who came to New Sweden in Delaware in 1638. However, a mass movement from Finland to the USA started after the awakening of industrialization in Finland. Social changes based on that process pulled people from their rural roots, and many of them did not choose the rapidly growing industrial cities in the southern part of Finland but went further on overseas to North-America. The period of the liveliest immigration streams is around the turn of the century. The US immigration laws of 1921 and 1924 set a ban on the streams

from foreign countries resulting annually only in a few hundred immigrants from Finland.

The US population censuses for every tenth year give a chance to study immigration streams. Depending on the population census in question the statistics give figures for total foreign born and/or total foreign stock by country of origin.

As a consequence, the term Finnish immigrant includes the following immigrant groups: 1) the first immigrant generation, that is those who were born in Finland and moved to the USA, 2) the second immigrant generation, that is those who were born in the USA from the parents who (both or only one) were born in Finland, and 3) the third, fourth and older immigrant generations, that is those whose grandparents or ancestors were born in Finland.

In this paper the following themes will be discussed: 1) the immigration waves of the Finns, 2) the general trends of population changes in the target states of the most Finnish immigrants, 3) the spread (settlement) of the Finns in the above mentioned states since 1900, and finally 4) some links between the settlement patterns and assimilation of the Finns. Ability to speak English, citizenship and marriages within/between ethnic groups will be used as indicators of the stage of assimilation.

Effect of Immigration on Population Growth in the US

Population Trends in the US

First, let us have a look at some figures of population trends in the USA and in the states chosen by most Finnish immigrants. Figure 1 indicates the growth of population in the whole country. The growth has been rapid but even. The figure indicates also that the major growth can not be accounted for by the first and second immigrant

generations but, instead, by descendants of these immigrants. That is clearly shown by the difference between the figure for 1980 and those for the earlier decades: the figure for 1980 is based on the entire ancestry of the immigrants filling the questionnaires of the population census, the former figures indicate only the first and second immigrant generations.

The amount of foreign born immigrants increased rather rapidly up to 1910 but then the speed slowed down turning to a decline in 1930 (Figure 2). The trend can be explained by the immigration laws of 1921 and 1924 setting a ban on the streams of immigrants. The amount of foreign born went down to under ten millions by 1960, then turning to a very strong increase in the 70s, reaching fourteen millions in 1980 – the highest level in the half of century. Figure 3 shows how the growth of the population was accounted for mostly by the immigrant streams from foreign countries until 1910, after that the descendants of those immigrants have been more important.

Finnish Immigration

The amount of immigrants born in Finland grew until 1920 being then about 150 000 (Figure 4). Due to the immigration laws the amount has steadily decreased since then. The proportion of Finnish immigrants has always been very modest, at best (1910–1920) only 0.14 per cent of the total population (Figure 5). Figure 6 gives some additional information on the first and second immigrant generations (1910–1970) and Finnish ancestry (1980). It should perhaps be mentioned that in 1980 in the USA there were about 616 000 persons with Finnish ancestry.

Settlement of Finns since 1900

The proportion of Finnish immigrants among all immigrants has been very

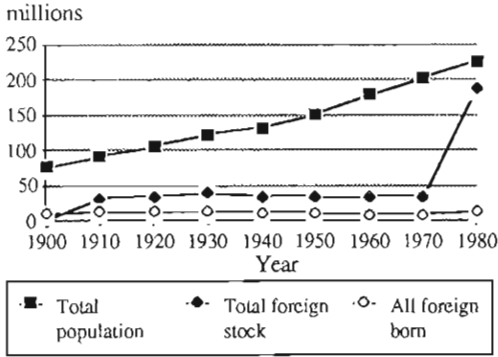

Figure 1. Population growth and immigration in US, 1900-1980

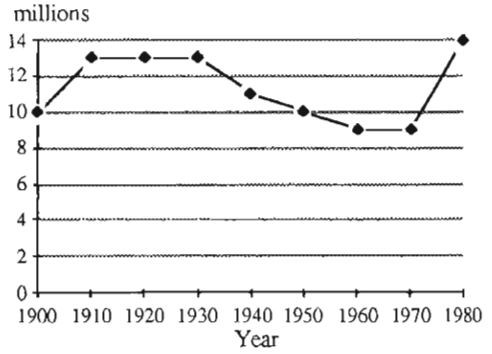

Figure 2. Foreign born immigrants in US, 1900-1980

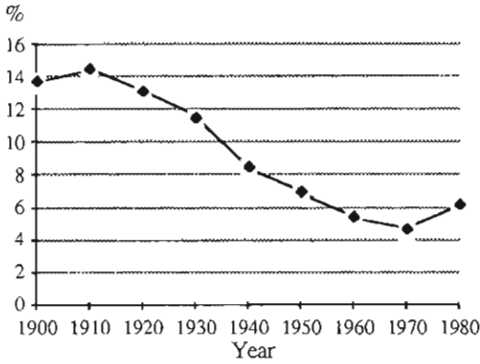

Figure 3. Foreign born immigrants in US, per cent of total population 1900-1980

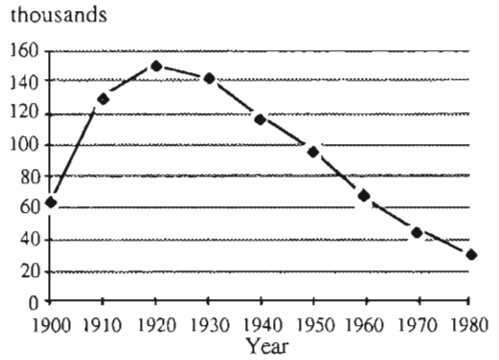

Figure 4. Immigrants born in Finland, 1900-1980

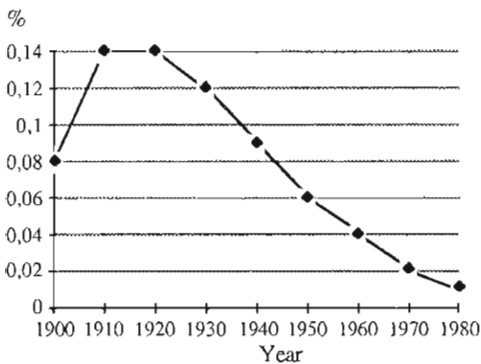

Figure 5. Immigrants born in Finland, per cent of total population in US, 1900-1980

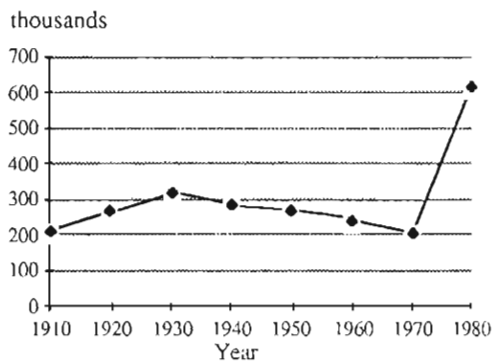

Figure 6. Finnish stock in US, 1910-1970, in 1980 Finnish ancestry

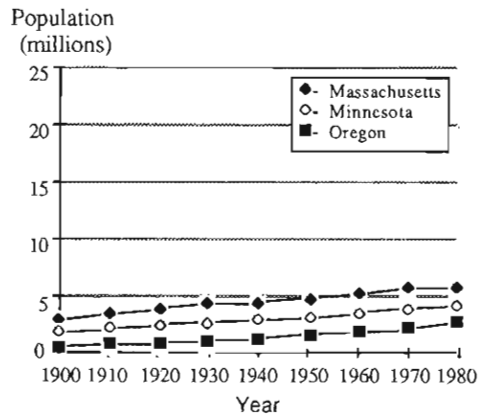
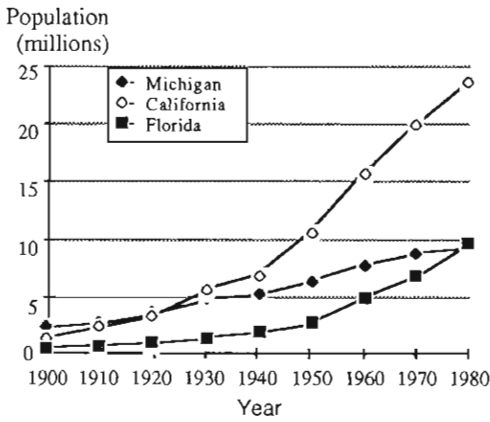

Figure 7. Population growth in selected states, 1900-1980

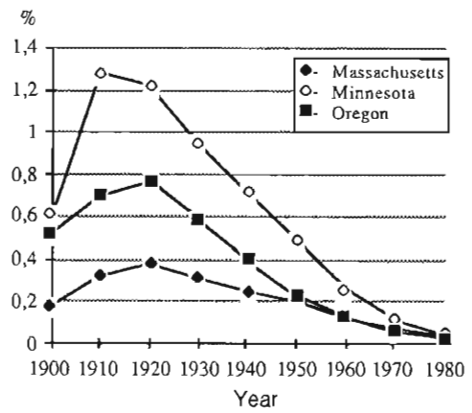
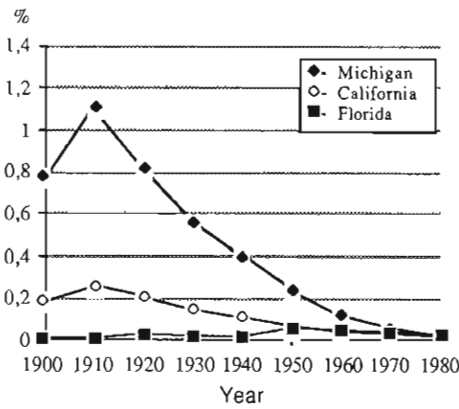

Figure 8. Immigrants born in Finland in selected states, per cent of total population 1900-1980

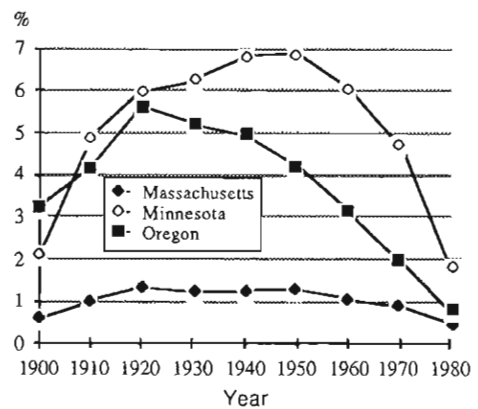
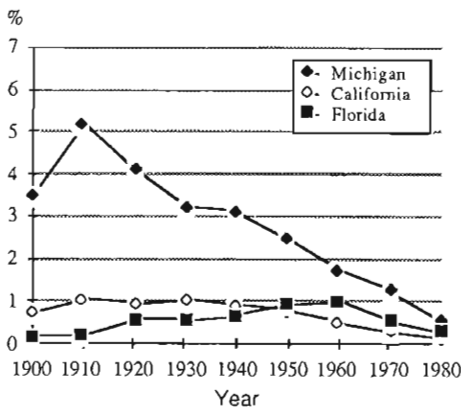

Figure 9. Immigrants born in Finland in selected states, per cent of all foreign born immigrants 1900-1980

modest in the whole country. However Finns, as well as many other ethnic groups, are not spread evenly in all states and counties. In some areas the proportions of Finns and their influence on social life has been remarkable. That is why it is important to concentrate on settlement patterns in certain states and counties.

Spread of Finns in the Country

Table 1 shows the distribution of Finnish immigrants in 1920 and 1980. Michigan and Minnesota, in this order, were the major "Finnish states" in 1920. Massachusetts and New York come next. Ohio, California, Washington, Wisconsin, Oregon, Montana, Wyoming and South Dakota are also relatively densely inhabited by Finns. In course of decades the traditional "Finnish states" have basically kept their status (see immigrants with Finnish ancestry 1980, Table 1 and Map 1). However, as to the numbers of those born in Finland, some changes can be found. The major "Finnish states" are California, New York and Florida. (see also Map 2).

Population Development and Finnish Immigration in Selected States

In the following, six states will be chosen for a more detailed discussion: Florida and Massachusetts from the East, Michigan and Minnesota from the Midwest and California and Oregon from the West Coast. The first state of each pair is a state of a rapid population growth, in the latter states the growth has been more modest (see Figure 7).

These differences in population growth affect the proportions of Finns (see Figures 8–9). Absolute numbers of people born in Finland are highest in Michigan (rapid growth of population) but percentage of Finns is high in Minnesota (slow growth). The same applies to California (rapid growth) and Oregon (slow growth).

Massachusetts and Florida differ from this general trend. This happens probably because of the late and extremely rapid growth of population in Florida; the population of Florida grew from about three million in 1950 to ten million in 1980. Finns came to Florida mainly after 1960.

The proportions of Finnish immigrants have some interesting features. There are more Finns in the states with a slow population growth in terms of percentages (Figures 8–9) but in most cases not in absolute numbers. For example, in 1950 there were about 15 000 people born in Finland in Michigan and 14 500 in Minnesota but the respective percentages of all foreign born immigrants were 2.5 and 6.9 (see Figure 9).

Summarizing it can be said that in the rapidly growing states the Finnish ethnic group has tended to become a smaller minority group than in the slowly growing states. That is however true only in relative terms; in absolute numbers the size of the Finnish group varies state by state. For example in 1980, the highest number of immigrants born in Finland can be found in California, New York (not included in Figures 7–9), Florida, Massachusetts, Michigan and Minnesota, in this order. The respective order according to the persons with Finnish ancestry is: Michigan, Minnesota, California, Washington (not incl.), Wisconsin (not incl.) and Massachusetts.

Finnish Settlement and Assimilation in Selected Counties

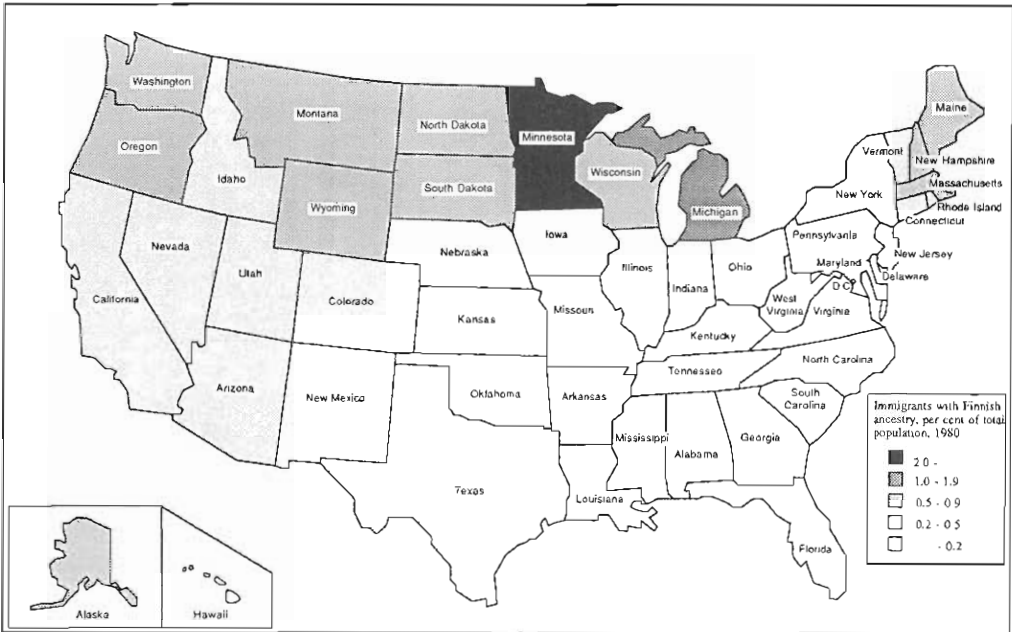
In the following, some notes will be made on the distribution of Finns in selected counties of the six states described above.

The years 1920, 1940 and 1980 will be chosen for a deeper study. The choice of these years can easily be justified. The year 1920 symbolizes a new phase both in

Table 1. Finnish immigrants in US, 1920 and 1980

	Immigrants			% ¹ born of ancestry
	1920, born in Finland	1980, born in Finland	1980, with Finnish ancestry	
Michigan	30100	2292	111702	2,1
Minnesota	29100	1959	98783	2,0
California	7050	4539	60459	7,5
Washington	11900	1474	39496	3,7
Massachusetts	14570	2314	33583	6,9
Wisconsin	6760	552	31782	1,7
New York	12500	3541	23475	15,1
Oregon	6000	853	22653	3,8
Illinois	3080	928	21258	4,4
Ohio	6410	814	20633	3,9
Florida	310	3409	18412	18,5
Texas	190	391	8409	4,7
Pennsylvania	2820	446	8301	5,4
Connecticut	1230	1078	8221	13,1
New Jersey	2110	974	8118	12,0
Montana	3500	195	7490	2,6
Arizona	410	233	7259	3,2
Colorado	880	185	6132	3,0
New Hampshire	1560	261	5998	4,3
Maine	1390	260	5592	4,7
Maryland	540	440	5274	8,3
Virginia	165	302	4873	6,2
Idaho	990	82	3990	2,1
North Dakota	1100	38	3930	1,0
Indiana	240	91	3893	2,3
South Dakota	1090	29	3716	0,8
Utah	780	149	3526	4,2
Missouri	100	66	2949	2,2
Alaska	0	98	2798	3,5
Iowa	110	59	2659	2,2
Wyoming	870	47	2476	1,9
Georgia	40	219	2460	8,9
Nevada	185	129	2228	5,8
North Carolina	15	72	2161	3,3
Louisiana	150	48	2089	2,3
Rhode Island	320	68	1977	3,4
Vermont	476	70	1664	4,2
Tennessee	50	35	1641	2,1
Nebraska	70	31	1555	2,0
New Mexico	50	34	1527	2,2
Kansas	60	21	1459	1,4
Oklahoma	100	42	1401	3,0
Kentucky	50	30	1199	2,5
South Carolina	50	31	1170	2,7
Alabama	70	66	1145	5,8
Hawaii	0	54	987	5,5
Arkansas	20	50	884	5,7
West Virginia	625	13	730	1,8
Mississippi	60	0	571	0,0
Delaware	50	30	562	5,3
District of Columbia	105	30	322	9,3

¹ Immigrants born in Finland, per cent of immigrants with Finnish ancestry, 1980

Map 1. Immigrants with Finnish ancestry, per cent of total population, 1980

Map 2. Immigrants born in Finland, per cent of immigrants with Finnish ancestry, 1980

the official immigration policy of US and general attitudes of the citizens. The First World War had awakened suspicion and fear towards the strange and the unknown outside the country. Together with critical attitudes towards immigration that was intensifying since the latter part of the nineteenth century, pressures to control both immigration streams and the immigrants already in the country strengthened. People wanted to decrease the volume of the streams and make immigrants members of the American society. The phenomenon has been given the name *americanization* and American society of that time *a melting pot*. These pressures and critical attitudes reached their greatest strength in the 20s. The decade saw also a drastic decline in the amount of newcomers from Finland (cf. the immigration law). As a consequence, at the end of the decade the amount of immigrants born in Finland had reached its peak (see Population Census 1930).

The 1920s and 1930s can be characterised as a period of the shift of emphasis from the first Finnish immigrant generation to other generations. In the 1980 population census there are figures indicating not only foreign born people but also ancestry. The general ancestry question based on self-identification, provided no prelisted categories, and allowed for one or more ancestry responses. The question was: "What is this person's ancestry?" The question included the nationality group, lineage or the country of the person or the person's parents or ancestors. The category *multiple ancestry* indicates marriages between two ethnic groups, *single ancestry* in turn marriages only within the own ethnic group.

Summarizing – and simplifying – we can say that in 1920 the majority of Finnish stock was born in Finland, in 1940 more than a half (almost 60 per cent) were born

in US, and in 1980 more than 95 per cent of people with Finnish roots were born in US. In other words, 1920 represents a period of the immigrants born in Finland, 1940 that of a shift of the emphasis from them to other generations and 1980 in turn a period of Finnish ancestry.

Five counties in each state having the greatest amounts of Finns in 1920 will be selected for the following study. The phenomena to be discussed will be 1) concentration of population and Finnish immigrants in the states mentioned above and in selected counties of these states, and 2) stage of assimilation in those areas.

Concentration will be measured as a proportional distribution of population and Finnish immigrants in the selected counties, i.e. location quotient (LQ).

$$LQ = \frac{x_F/x}{X_F/X}, \text{ where}$$

x_F = Finnish immigrants in county
 x = total population in county
 X_F = Finnish immigrants in state
 X = total population in state

The proportion of Finns with single ancestry of all Finns will be used as an index of the stage of assimilation process; the greater the percentage the lower stage of assimilation.

Michigan and Minnesota (Table 2). Michigan is the oldest and strongest "Finnish state". Location quotients are very high already in 1920. With only one exception (Wayne) they range between 10 and 21. Wayne County has a large population, the other selected counties are relatively small. The location quotients of 1940 and 1980 indicate an increasing concentration of Finns. This concentration in small counties seems to be related to a strong in-

Table 2. Total population and Finns in selected counties, 1920, 1940 and 1980

	Year							
	1920		1940		1980		Single %	Population
	Born in Finland	LQ ¹	Born in Finland	LQ	Finnish ancestry	LQ		
MICHIGAN								
County								
Houghton	7961	13,5	4483	23,4	13733	30,1	78,8	37872
Marquette	4620	12,3	2958	15,6	15473	17,3	61,1	74101
Gogebic	4042	14,7	2443	19,1	5393	22,7	61,7	19586
Wayne	2000	0,2	2275	0,3	14499	0,5	41,1	2337891
Ontonagon	1952	19,1	1452	31,7	3821	32,1	74,5	9861
MINNESOTA								
County								
St Louis	17342	6,9	11990	8	32744	6,1	53,1	222229
Carlton	2140	9	1615	9,2	6469	8,9	63,8	29936
Itasca	1607	5,5	1333	5,6	3746	3,6	55,2	43069
Hennepin	1169	0,2	1013	0,2	17408	0,8	38,8	941411
Otter Tail	1145	1,8	646	1,7	2106	1,7	61,5	51937
CALIFORNIA								
County								
San Francisco	1810	1,7	1620	2,3	1526	0,9	48,2	678974
Alameda	1153	1,6	1254	2,2	4306	1,5	42,3	1105379
Mendocino	1061	21,5	700	22,4	1529	9	57,9	66738
Humboldt	827	10,8	670	13	939	3,4	60,2	108514
Los Angeles	658	0,3	1562	0,5	12892	0,7	43,2	7477503
OREGON								
County								
Clatsop	2743	15,4	1659	16,9	3097	11,1	56,8	32489
Multnomah	1485	0,7	1209	0,9	5257	1,1	40,2	562640
Coos	537	3,1	314	2,4	799	1,5	42,3	64047
Columbia	530	4,9	429	5,1	1248	4,1	50,6	35646
Marion	103	0,3	97	0,3	1008	0,6	39,7	204692
MASSACHUSETTS								
County								
Worcester	7734	4,5	5339	4,3	12080	3,2	50	646352
Norfolk	2118	2,6	1518	1,9	3262	0,9	39,1	606587
Middlesex	1729	0,6	1449	0,6	6058	0,8	43	1367034
Essex	1300	0,7	808	0,7	3386	0,9	42,5	633632
Suffolk	577	0,2	409	0,2	983	0,3	48,3	650142
FLORIDA								
County								
Dade		Data not available	141	2,2	1372	0,4	42,3	1625781
Palm Beach			90	4,6	4847	4,4	81,7	576863
Duval			39	0,8	634	0,6	41,5	571003
Lake			28	4,2	172	0,9	63,4	104870
Hillsborough			25	0,6	850	0,7	41,1	646960

¹ If LQ = 1, then the distribution of Finns is equal to that of total population;

if LQ < 1, then the proportion of Finns in a county (of all Finns in the state) is smaller than that of total population in the same county (of total population in the state) (e.g. LQ=0,2 means that the proportion of Finns is only 20 per cent of the expected proportion);

if LQ > 1, then the proportion of Finns in a county (of all Finns in the state) is greater than that of total population in the same county (of total population in the state) (e.g. LQ=4 means that the proportion Finns is four times greater than expected)

tegration of Finnish communities; the percentages of Finns with single ancestry is very high. For example, in county of Keewenaw which is not included in Table 2 (population in 1980 only 1963 inhabitants and $LQ = 39.3$) 47 per cent of people have Finnish ancestry and more than 90 per cent of them have single ancestry. Baraga, Ontonagon, Gogebic and Houghton Counties are other good examples. The high rate of concentration resulted also in a high percentage of people with single Finnish ancestry in the whole state (51.1 %).

Minnesota shows similar trends but on a lower level. The proportion of people with Finnish ancestry of total population is there higher (2.4 %) than in Michigan (1.2 %) but Finns are more evenly spread. That can be seen as lower location quotients. Otherwise the results are basically similar; increasing concentration in small counties results in a stronger integration of Finnish communities and weaker assimilation (when measured by marriages) with the whole society.

California and Oregon (Table 2). California and Oregon differ from and have similarities with Michigan and Minnesota in a few aspects. The main result is the same: small size of a county and a high concentration results in a high percentage of those with single ancestry. The following differences can be seen: 1) In 1920 Finns are concentrated only in few counties which depends probably on the youth of settlement. 2) Finnish settlement is spread out to many new counties after 1920. In California 1980, for example, San Diego (5168 people with Finnish ancestry), Orange (5076), Contra Costa (3457), Riverside (2338), Sacramento (2338) and San Bernardino (1982) are such counties. Los Angeles County has the largest Finnish population (12 892). The other "old" counties, in addition to LA,

are Alameda, Mendocino, Humboldt, Sonoma, San Mateo and so on (see Table 2). In Oregon the counties of Washington (2085 people with Finnish ancestry) and Lane (1746) should be mentioned as new "Finnish areas". Perhaps it should also be mentioned that only in two counties location quotients are high: in Clatsop (11.1) and Columbia (4.1).

Florida and Massachusetts (Table 2). Florida does not have figures by counties on foreign born immigrants in the first decades of the century. Finns arrived in Florida rather late; in 1940 there were less than 500 Finns. However, in 1980 more than 18 000 Finns inhabited the state. Many of them are retired people who moved from other states but quite a few have immigrated also from Finland. Perhaps because of these groups, Finns are rather isolated from other ethnic groups – at least if measured by marriages. In the state about 57 per cent of Finns have reported single ancestry, the highest percentage among Finns in all states. More than one fourth of Finns lived in Palm Beach county, in a very urbanized and congested area. Nevertheless, about 82 per cent of them reported single ancestry.

Massachusetts is a traditional "Finnish state" with a rather slow population growth. Finns are concentrated in few counties and no big changes have happened in this sense since 1920.

Now we need to summarize the main results for the following discussion: 1) The concentration of the Finns in small counties increases social integration of Finnish communities. 2) The result seems also depend on the age of settlement; the older settlement the more integration (cf. Michigan). 3) So far, this social integration has been measured only by marriages within the Finnish ethnic group. In the following, some additional measures will be taken in use (see Table 3).

Table 3. Selected indicators of the stage of assimilation process in 1980 (%)

Variables	FL	MA	State MI	MN	CA	OR	The whole country
Multiple ancestry	43.3	54.5	48.9	53.4	59.2	57.7	56.5
Speaks English very well	57.3	71.5	81.1	75.4	66.1	70.5	72.8
Speaks only English:							
5–17 years	48.5	71.6	91.6	89.8	72.8	82.6	83.8
18 years and over	23.7	31.5	33.9	32.6	35.6	33.6	35.0
Citizen	72.7	76.5	84.2	85.3	66.7	71.5	69.4

Multiple ancestry = per cent of persons in Finnish ethnic group who reported marriages between their own and some other ethnic group(s) (Source: US 1980 Population Census, Ancestry of the Population by State, Supplementary Report, PC80-S1-10)

Speaks English very well = Finns who reported to speak English very well, per cent of persons in homes where Finnish is spoken (Source: US 1980 Population Census, Detailed Population Characteristics, Table 197)

Speaks only English = Persons speaking only English in families in which Finnish is spoken; 5–17 years: per cent of all 5–17 year persons in Finnish speaking families; 18 years and over: per cent of all 18 years and over in Finnish speaking families (Table 198, see above)

Citizen = naturalized persons born in Finland, per cent of all immigrants born in Finland (Table 195)

Table 3 shows clearly that ancestry measures only one aspect of assimilation. In Michigan a low percentage of multiple ancestry means a high stage of social integration within the Finnish ethnic group. However, the great majority of Finns (81 %) speak English very well, there are a lot of American Finns, in homes and families where Finnish is spoken, who speak only English. All these additional measures refer to a high stage of assimilation.

Discussion

Now we have two opposite descriptions of processes of assimilation. Does that mean contradictory evidence in the empirical data presented above? Or does it have a logical explanation? Let us make these two opposite processes more concrete (Figure 10).

In Figure 10 we suggest that the two opposite processes are not contradictory, rather they present two aspects of the process of assimilation. The conclusion presented in Figure 16 implies the idea that a certain kind of boundary maintenance of an ethnic group, i.e. a difference between the own ethnic group and the rest of the host society, does not necessarily mean that the ethnic group is isolated from the host society. A thinking like this applies rather well to the national spirit of the people of Finland, as experienced through the entire, often hazardous history of Finland. It would be more than natural to expect similar patterns of behavior to be seen among the Finns outside the old home country as well.

We can also find ways to explain these results from a more general theoretical

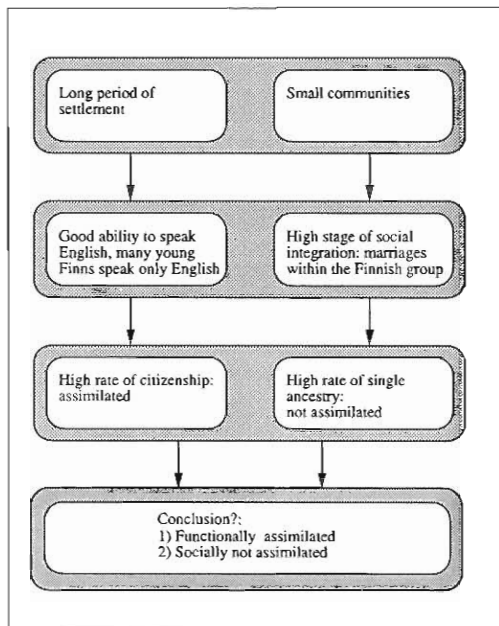

Figure 10. Two opposite processes of assimilation

basis. A framework delineated by Marvin W. Mikesell ("A Framework for the Study of Minority Group Aspirations", University of Chicago, 1986) forms a good starting point for one explanation. Mikesell's work provides a useful conceptual framework for analyzing the ways of reactions of minority groups in different cultural and other situations. He starts by noting that since minority groups are rarely satisfied with their current situation, the problems created by their aspirations may present a severe challenge to national authorities. The complaints voiced by members of frustrated minority groups usually reflect a desire to contribute to or withdraw from a larger national society. In the former case, the diagnostic terms are *recognition*, *access* or *participation*. In the latter case, the diagnostic terms are *separation*, *autonomy* and *independence*. The formula $r\ p / S\ A\ I$ can thus be used widely as diagnostic device and illustra-

tions can be offered of both simply and highly complex cases. The most benign expression of minority-group aspiration occurs when a group desires or welcomes recognition of its religious or linguistic identity but does not seek proportional representation in national government or in a national patronage system.

It is more common for a group to feel that it has been denied its proper share of the benefits of national life, and so to press for access and participation as well as mere recognition (e.g. Hispanics in US). In addition, a group may desire fuller participation in a larger national society and yet also seek to maintain or achieve some degree of separation from or autonomy within that society. Some groups express aspirations that are difficult to classify. Desire for recognition by a larger society combined with relative indifference to the prospect of increased participation in that society is most likely to be evident where a national minority is concentrated in a particular area and may in fact be the majority group in that area.

Now, what is the theoretical explanation of the Mikesell's framework in case of the Finnish ethnic group? The following analogies might be seen: 1) The Finnish ethnic subgroups have not sought *separation*, *autonomy* or *independence* – with, perhaps, an exception of so called ideal communities, such as Sointula in British Columbia, Canada. 2) The evidence based on the empirical data presented above suggests that a relation between the ethnic group of Finns and rest of the society might have something to do with the terms "need for recognition, access and participation". The exact nature of this relationship is a matter for a further study. 3) However, the following needs more attention: "desire for recognition by a larger society combined with relative indifference to the prospect of increased

participation in that society is most likely to be evident where a national minority is concentrated in a particular area and may in fact be the majority group in that area”.

This situation sketched by Mikesell, fits rather well to the Finnish ethnic group in old traditional “Finnish states”, in such as Michigan and Minnesota. The Finnish group maintains a sort of boundary (cf. the high rate of single ancestry) but the group has a great knowledge of English language and a high rate of citizenship; indicators of functional, and some aspects structural (see Gordon, Milton M., *Assimilation in American Life*, 1964), assimilation. That may justify the “conclusion” made in

Figure 10. However, the “conclusion” can, at best, be taken only as hypothesis for a more detailed study. Florida and California differ from this pattern. This is probably mainly due to a shorter period of Finnish settlement and different background of the Finnish immigrants. For example, in Florida, there are relatively many retired people and those who have moved from Finland. California has somewhat similar features.

This article is based on a paper presented at the Twenty-Eighth Annual Meeting, Western Regional Science Association, February 19–23, 1989, San Diego, California.

Alpo Mustonen

Pietari Schaefer Amerikan matkaajana 1699 – 1700

Maisteri Pietari Schaefer (1660–1729) Moli yltiöpietisti. Schaeferiä voidaan pitää sen yltiöpietistisen ryhmän tärkeimpänä miehenä, joka sisäisen kristillisyyden nimissä jo 1600-luvun loppukymmeninä Suomessa jyrkin sanoin ilmoitti hylkäävänsä kirkon ja luterilaisen opin sakramenteineen ja muine menoineen. Vuosina 1694–1701 Schaefer teki merkillisen matkan Novgorodin, Saksan, Hollannin ja Englannin kautta Amerikkaan. Matkalla hän tutustui mm. Speneriin, Franckeen ja Gottfried Arnoldiin, joka mainitsee hänet suuressa kerettiläishistoriassaan, sekä Englannin ja Amerikan kveekareihin. Paluumatkan hän hengen kehotuksesta suoritti tarkoin samaa tietä kulkien kuin menomatkankin. Rajujen tuomiojulistustensa vuoksi Schaefer piti itseään Jumalan erityisesti valitsemana profeettana, joutui vankeuteen ja kuoli Gävlen linnassa. Laaja kannattajapiiri näki hänen ennustamansa maailmanlopun tekevän tuloaan. (Martti Ruuth, Suomen uskonnollisten liikkeiden historiasta, 1915.)

Kun huomattava oikeusoppinut ja valtakunnan historioitsija Johan Loccenius 1600-luvun puolivälissä tutki Ruotsin perustuslakeja, hän korosti todellisen ja ai-

noan uskonnon yhteyttä valtakunnassa, *unio vel unitas verae religionis*. Valtakunta koostui varsin erilaisista osista, joten tarvittiin yhdistävä tekijä Ruotsin suuruuden ajan monivivahteiselle elämälle. Tämän vahvisti Ruotsin vuoden 1686 kirkkolaki.

Berliinin St. Nicolai-seurakunnan rovasti Philipp Jacob Spener julkaisi vuonna 1675 kirjan *Pia Desideria*, joka sai tavattoman suuren suosion ja levikin. Puhdasoppisuuden ajan kaavamaisen ja pakollisen uskonnollisuuden sijasta se korosti henkilökohtaista sydämen uskonnollisuutta, jonka elinvoimana oli Raamattu, rukous, siiveellinen elämä sekä kodissa ja pienhköissä uskovien piireissä harjoitettu uskonnollisuus. Tämä liike sai nimen pietismi.

Niin papit kuin maallikotkin kannattivat pietismiä suurin joukoin. Mutta tämän maltillisen pietismin ohella syntyi voimakkaita radikaaleja virtauksia, jotka tuomitsivat kirkon kaavamaisuuden ja vaativat papistolta omakohtaista hengellistä elämää. Nämä liikkeet pitivät kirkon oppia vääränä vaatien kirkon uudistusta. Tällainen radikaali virtaus esiintyi Turussa jo 1680-luvun loppupuolella saaden aikaan papiston ja virkamiesten vastatoimenpiteitä. Tämän virtauksen päämiehinä olivat pastori Lars Ulstadius ja vastavalmistunut maisteri Pietari Schaefer, joka tuomiokapitulin kuulustelujen jälkeen vangittiin loppuvuodesta 1689. Oltuaan vankeudessa yli 2 vuotta

---

Rovasti Alpo Mustonen asuu nykyisin Ruotsissa. Hän on tutkinut Ruotsin suomalaisasutusta yli 30 vuotta.

Schaefer osoitti katumusta ja peruutti opejaan tuomiokapitulille sen verran, että kun hän oli mm. esittänyt anteeksipyyntöä yliopiston konsistorille sekä hovioikeudelle, hänet vapautettiin Turun linnan vankilasta maaliskuussa 1692.

Schaeferin olisi pitänyt esittää julkinen anteeksipyyntö tuomiokirkossa ja luopua harhaoppisista mielipiteistään, mutta siihen hän ei taipunut vaan siirtyi v. 1693 pakolaisena ulkomaille, aluksi Venäjälle. Schaefer ei viihtynyt siellä. Vaikka häntä ei oltu karkotettu maasta vaan hän oli lähtenyt vapaaehtoisesti, hän anoi kuninkaalta oikeutta palata takaisin. Saamatta vastusta hän — oleskeltuaan mm. Novgorodissa 1684 — matkusti vuoden vaihteessa 1684–85 Nevanlinnasta Saksaan.

Saksassa Schaefer oleskeli mm. Berliinissä. Eräässä kirjeessään August Herman Franckelle, Hallen laitosten perustajalle, Spener kirjoittaa Schaeferista, että tämä on luonteeltaan vaikea, epäjärjestykseen taipuva, joskin Spener antaa hänelle myös tunnustusta. Quedlinburgin pienessä kaupungissa Schaefer kohtasi Gottfried Arnoldin, harhaoppisten laajan historian *Die unparteiische Kirchen- und Ketzerhistorien* tekijän. Arnoldista tuli Lars Ulstadiuksen ohella Schaeferin oppi-isä.

Delaware-siirtolaisten keskuudessa

Nyt Schaeferin matkustelu sai odottamattoman suunnan. Ruotsalaiset olivat perustaneet vuonna 1638 Amerikkaan siirtokunnan, joka joutui v. 1655 hollantilaisten ja v. 1664 englantilaisten haltuun. Englantilainen vara-amiraali Penn oli lainannut varoja kuningas Kaarle II:lle, joka korvauksena luovutti vara-amiraalin pojalle, William Pennille, laajoja alueita Amerikasta.

William Penn saapui Amerikkaan v. 1682 perustaakseen hengellisen vapaavaltion. Penn oli ollut lakimiehenä ja upseerina, liittynyt sitten kveekareihin ja ollut van-

kilassa uskonsa tähden. Nyt hän halusi perustaa turvapaikan Englannin vainotuille kveekareille ja antaa Saksan separatisteille ja ”harhaoppisille” valtion, jossa vaadittiin vain uskoa Jumalaan ilman tunnustusta ja muita pakkotoimenpiteitä. Pennin 23 laivassa oli yli 2 000 kveekaria. Hän pysähtyi suomalaisten ja ruotsalaisten asuttamalle alueelle ja majaili useaan otteeseen mahdollisesti suomalaista syntyperää olleen Peter Rambon luona. Helmer Linderholm, joka on tutkinut aikanaan parisenkymmentä vuotta Ruotsin siirtokunnan kohtaloita, arvelee, että 4/5 Ruotsista ja Suomesta Amerikkaan muuttaneista olisi ollut suomalaisia — pääosin Vermlannin metsäsuomalaisia. Nämä opettivat kveekarit asumaan ja elämään erämaassa.

Schaefer kirjoitti 27.1.1699 kirjeen William Pennille haluten saapua tähän uskonnollisesti vainottujen vapaavaltioon. Penn, johon Schaefer solmi pysyvät suhteet, liepee vastannut suopeasti, koska Schaefer matkusti Rotterdamin ja Amsterdamin kautta Lontooseen keväällä 1699. Samana keväänä Schaefer aloitti Lontoosta matkansa Amerikkaan *Providentia* (Kaitselmus) -nimisellä aluksella. Laivan nimeä Schaefer piti enteellisenä. Hän oli lujasti päättänyt viettää loppuelämänsä uudella mantereella.

Menomatka kesti 14 viikkoa ja se oli alituista myrskyä merellä, jonka ”syvyys oli mittaamaton ja jonka aallot kuohuivat kuin keltainen sappi”, kuten Schaefer purjehdusta kuvaa. Koko laivaväen elämä oli kuin painajaista. Suurin pelko oli keskellä valtamerta, jossa lautojen ja naulojen natina oli uhkaavinta; Schaeferin mukaan ne olivat kuin synnytystuskissa. Maanpakolaisen valtasivat omantunnon vaivat. Hän tunsikin, ettei Jumala hyväksynyt hänen pakomatkaansa. Hän oli kuin Raamatun Joona purjehtimassa pois Jumalan kasvojen edestä ja oli joutunut tästä syystä Jumalan kuritettavaksi. Ainoana mahdollisuutena tuntui

olevan paluu takaisin Turkuun ja siellä katu sitä, että hän oli vapautuakseen vankilasta kieltänyt alkuperäisen uskonsa. Samalla oli ilmaistava niin tuomiokapitulille kuin hovioikeudelle pysyminen entisessä uskossa.

Amerikkaan tultuaan Schaefer oleskeli ensin Philadelphiassa, veljeyden kaupungissa, jonka Penn oli perustanut. Tuntuu siltä, että Schaefer, joka varmasti tapasi niin suomalaisia kuin ruotsalaisiakin, viihtyi parhaiten hollantilaisten ja saksalaisten seurassa. Olihan hänen äitinsä upporikkaan Hollannista muuttaneen kauppiaan Pietari Thorwörstin tytär ja isä saksalaista syntyperää. Schaefer oli kasvanut Turun menestyvien kauppiaiden seurassa hyvin kielitaitoiseksi ja oli varmasti seurustellut monia eri kansallisuuksia olevien henkilöiden kanssa.

Niinpä Schaefer ensin Philadelphiassa oleskeltuaan siirtyi Pennsneckiin hollantilaisen Styven Styvenssonin kotiin lasten opettajaksi, jona hän toimi 17 viikkoa. Nyt seurasi voimakas omantunnon kriisi ja ensimmäinen Schaeferin ”pyhän veden paasto” 1.12.1699–19.1.1700, jota tapaa Schaefer tämän jälkeen jatkoi elämänsä joka vuodenvaihteen aikana; 27 ensimmäistä vuorokautta ilman mitään ravintoa ja nestettä, sen jälkeen 24 vuorokautta leipää ja vettä nauttien. Nyt Schaeferille lopullisesti selveni Jumalan ilmoituksena, että hänen oli palattava takaisin Turkuun ja tehtävä ”totuuden tunnustus”. Matka oli tehtävä laivamatkoja lukuun ottamatta jalkaisin ilman rahaa, ruokana leipää ja vettä. Todellinen Canossan matka.

Paaston päätyttyä Schaefer tammikuun lopulla v. 1700 kirjoitti Pennille ja kävi tätä tapaamassa. Luultavasti tällä matkalla hän kovan pakkasen purressa ja syvän lumen upottaessa kulki 40 mailia (n. 64 km) viikon aikana sauva kädessään Philadelphiaan. Kun hän oli vain 1,5 mailin päässä, väsymys yllätti kulkijan ja hän oli

uupua pakkaseen ja lumeen metsässä. Näillä seuduilla oli siihen aikaan paljon karhuja, mutta Schaefer sanoo pelastuneensa Jumalan armollisen johdatuksen avulla.

Paluu Eurooppaan ja Turkuun

Tämän jälkeen hän oleskeli vielä saksalaisen Isaac Schaeferin kodissa toimien lasten opettajana 10 viikkoa. Myös Penn oli tarjonnut hänelle tehtäviä, Pennsneckissä häntä oli pyydetty sikäläiseksi papiksi ja ruotsalainen siirtolaispastori Jonas Aurén halusi hänet lähetystyöhön intiaanien keskuuteen – Schaeferiä kunnioitettiin hengellisenä isänä ja uskon marttyyrinä. Mutta hän ei halunnut jäädä Amerikkaan, vaan ryhtyi hakemaan laivaa päästäkseen takaisin Eurooppaan ja Turkuun. Mutta Schaefer oli rahaton eikä hänellä ollut kymmentä puntaa maksaakseen hyttipaikkansa. Siihenkin löytyi apu. Schaefer oli tutustunut kauppias Mathias von Bebberin isään. Kauppias oli lähdössä laivalla tavaroineen Eurooppaan ja oli varannut kaksi hyttipaikkaa, toisen toivossa saada myytyä se voitolla jollekin matkustajalle. Hänen isänsä, joka todennäköisesti oli Schaeferin hengenheimolainen, taivutti poikansa luovuttamaan paikkansa lahjana Schaeferille.

Schaeferin lähtösatama oli syrjäinen Revidence (jälleennäkeminen), jota nimeä hän piti myös enteellisenä. Eräs karannut merimies, joka oli liittynyt merirosvoihin, ilmoitti rosvoille laivan lähdöstä. Koska laiva oli kookas, päättivät merirosvot vallata sen ja tehdä siitä pääaluksen itselleen. Heidänkään aluksensa ei ollut mitätön, siinä oli 130 hengen miehistö ja 30 tykkiä. Mutta Revidenceen saapui 3 päivää ennen Schaeferin lähtöä laivasaattue, jota merirosvolaiva pakeni, purjehti karille ja vallattiin. Schaeferin silmien edessä teloitettiin merirosvokapteeni. Laivassa, jossa Schaefer matkusti, vietiin

5 merirosvoa teloitettavaksi Eurooppaan ja toisissa laivoissa muita. Näin oli tämäkin vaara vältetty. Nyt Schaeferin omantunto rauhoittui ja matka kesti myötätuulessa vain 5 viikkoa.

Schaefer oli oleskelustaan Amerikassa ja paluupäätöksestään ottanut todistuksia ystäviltä Amerikassa, mm. Willian Penniltä maaliskuun lopulla 1700. Matkastaan Marylandista Lontooseen hän sai todistuksen William Cooper -nimiseltä henkilöltä. Schaefer oli oleskellut Amerikassa runsaan vuoden ja matkat olivat vieneet 19 viikkoa. Hän oli nähnyt Delawaren, New Jersey, Pennsylvanian ja Marylandin. Näitä paikkoja hän nimittää puoliviliksi erämaaksi. Asukkaita noilla alueilla siihen aikaan oli kymmeniä tuhansia ja voimakas työ sekä toiminta käynnissä. William Penn puolestaan ylistää suomalaisten ja ruotsalaisten yritteliäisyyttä ja työtarmoa sekä perheiden lapsirikkautta. Seudulla oli useampia ruotsalaisia pappeja; pian syntyi kirkkoja ja seurakuntia. Ruotsista saatiin hengellistä kirjallisuutta maltillisen pietismin kannattajan, piispa Jesper Svedbergin toimesta, jonka hengelliseen johtoon myös Amerikan suomalais-ruotsalaiset siirtolaiset kuuluivat.

Schaeferin matka jatkui kohti Turkuu. Hän oli luvannut palata kaikkien niiden paikkakuntien kautta, joiden läpi hän oli Amerikkaan vähitellen tullut. Siinä oli urakkaa: Amsterdam, Rotterdam, Berliini, Halle, Königsberg, Quedlinburg, Tallinna, Narva, Nevanlinna ym. vilahtelevat kirjeissä ja elämäkerrassa.

Viimeiset vaiheet vangittuna

Turkuun maailmanmatkaaja asettui v. 1703. Hän asui mm. Härmän talossa, jossa hänellä oli merkillisiä hengellisiä elämyksiä ja jossa hän sanoo ihmisten häntä kiusanneen sekoittamalla mm. likaa hänen juomaveteensä. Mutta ”totuuden tunnus-

tus” viipyi. Vasta tammikuun 19. päivänä 1707 hän jätti hovioikeudelle kirjallisen tunnustuksensa, jossa hän liittyi niihin näkemyksiinsä, jotka hänellä olivat jo ennen vangitsemista Turussa v. 1689.

Kuten ennenkin, kirkon korkeimmalta johtajalta, kuninkaalta, pyydettiin lupa Schaeferin vangitsemiseksi ja hänen papereidensa takavarikoimiseksi. Sitä ennen häntä säilytettiin raastuvan vankilassa. Kun luvat saatiin, Schaefer vietiin taas vankeuteen Turun linnaan, jossa hän oli 27.7.1713 asti, jolloin venäläisten uhatesa valloittaa kaupunki hänet siirrettiin Gävlen linnaan.

Schaeferin veli, Johan Schaefer, oli jo 34-vuotiaana (v. 1690) tullut Gävlen silloin varsin merkittävän kirkkoherran viran haltijaksi ja hän nautti kuninkaan suurta suosiota. Vanhempi veli, Henrik Schaefer, oli Tukholmassa Svean hovioikeuden varapresidentti. Tännekin eräässä vaiheessa Schaefer aiottiin siirtää veljensä valvonnan alaiseksi ja vilkkaampaan elämään, että hän toipuisi ”melankolias-taan”, mutta tämä ei toteutunut. Vanhempi veli aateloitiin nimellä von Heerdhjelms.

Varsinkin alkuaikoina Schaefer sai liikkua Gävlessä hyvin vapaasti. Siellä oleskeli joukko Suomesta, Baltian maista ym. paenneita ihmisiä. Schaeferilla oli kannattajia Gävlessä, Tukholmassa ja Suomen eri paikkakunnilla. Hän kävi vilkasta kirjeenvaihtoa ulkomaisten ystäviensä kanssa. Suuri osa kirjeenvaihtoa on säilynyt. Veljestään Gävlen rovastista ei Pietari Schaefer pitänyt. Välit olivat kireät puolin ja toisin. Vankeuden loppuajana Schaeferin vapautta rajoitettiin, mistä hän oli hyvin katkera. Hänellä oli vuoden mittaan monia paastoja ja hän sairasti keripukkia. Schaeferin elämä päättyi Gävlessä 17.3.1729. Kuten pahantekijät yleensäkin, hänet haudattiin Gävlen kirkon pohjoispuolelle. Näin pääsi tämä paljon kovia

kokenut, laajalti maailmaa nähnyt ja moniin aikansa huomatuimpiin henkilöihin ulkomailla tutustunut Pohjolan huomattavin radikaalipietisti vihdoinkin lepoon. Mutta Gävlessä hyvin monet yhä edelleen

muistavat tämän turkulaisen uskonkiihkoilijan. Viime aikoina jotkut ovat lausuneet toivomuksen muistomerkin saamisesta hänelle Gävleen.

Kirjallisuus

- Akiander, Matth.:** Historiska upplysningar om religiösa rörelserna i Finland I. Helsingfors 1857, s. 3-53.
- Arnold, Gottfried:** Unpartheiische Kirchen und Ketzerhistorie. 1. painos I-IV, Frankfurt a.M. 1699–1700; 2. painos I-II, Frankfurt a.M. 1729.
- Carlsson, Sten:** Swedes in North America 1638-1988. Örebro 1988, s. 7–27.
- Hedin, Einar:** Pietisten Petter Schaefer. En fånge i Gävle slott. Personhistorisk Tidskrift 10. 1928, s. 216–246.
- Helsingin yliopiston kirjasto:** Peter Hindrichsson Schacfers Tros-Bekiännelse och Leferne. Cö-V-7. Alceniuksen kokoelma X.
- Ilmonen, S.:** Delawaren suomalaiset. Hämeenlinna 1938, s. 15–80 ja 82–115.
- Kansanaho, Erkki:** Suomalaiset yltiöpietistit Lauri Ulstadius ja Pietari Schaefer. Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran vuosikirja XLI–XLII. 1951–1952. Helsinki 1954, s. 99-214.
- Kojo, Oiva & al.:** Kuolemajärvi. Historia, muistelmia ja kuvauksia. Juvanruukki ja ruukinpatruuna. Luku III, s. 43–56.
- Linderholm, Helmer:** Nya Sveriges historia 1638–1655. Uusi painos Kristianstad 1988, s. 43–108, 119–127. (Suomalaisten lukumäärä s. 124.)
- Pleijel, Hilding:** Der schwedische Pietismus in seinen Beziehungen zu Deutschland. Lund 1935, s. 5-15, 23–36; Karolinsk kyrkofromhet, pietism och herrnhutism. Svenska kyrkans historia. Uppsala 1935, s. 7–20.
- Riksarkivet, Stockholm:** Acta Ecclesiastica 118, 122, 123, 124, 125. Skoklostersaml.: Miscellanea Manusc., Tom. I. Skokloster Avd. I, Folioserien 46.
- Universitetsbiblioteket i Uppsala (Carolina Rediviva):** Nordiska samling 1947, 1953, 1954, 1957, 1958, 1973, 1974.
- Åberg, Alf:** Folket i Nya Sverige. Stockholm 1987, s. 27–41, 150–179. (Ilmestynyt myös englanniksi.)
- Lisäksi on käytetty hakuteoksia,** kuten suomalaisista Isoa Tietosanakirjaa ja ruotsalaista tietosanakirjaa Allen & Åkermans Konversationslexikon ja saksalaista Die Religion in Geschichte und Gegenwart, erityisesti henkilöhakemistona.

Summary of the Annual Report for 1988 of the Institute of Migration

---

The main focus of attention at the Institute of Migration during 1988 was on the 350th anniversary of the settlement on the Delaware, and the Bicentennial of European Settlement in Australia; the Institute was represented, for example, on the national Delaware Committee set up under the Speaker of the Finnish Parliament, Matti Ahde, and also mounted three exhibitions, published two illustrated exhibition catalogs, and in general contributed to publicizing the year's celebrations.

Documentation, Archives, and the Library

Among migrants and their descendants, interest in genealogical research has been growing. In responding to appeals for assistance in tracing family origins, the Institute has made use of card indexes, catalogs, and a range of written and published sources. Negotiations were continued during the past year on the creation of an alphabetic Register of Migrants, and this project took an important step forward with the announcement on 9 July 1988 in Chester, USA, by the Speaker of the Finnish Parliament, Matti Ahde, that the Republic of Finland was donating to its emigrants, in honor of the Delaware 350th anniversary, a Register for the purpose of promoting and maintaining better links between the old and new countries. The task of setting up the Register was entrusted to the Institute of Migration.

At the end of 1988 the Archives of the Institute of Migration held 542 collections, many of them donated; 41 new col-

lections had been acquired during the year. The photographic archives contain 6244 photographs, 1843 having been acquired during the year. The Archives also hold approximately 800 old gramophone records, mainly acquired from Finnish-American sources.

The Library holdings at the end of the year amounted to 5073 catalogued publications dealing with international and internal migration. The Library was in receipt of 41 periodicals published by Finnish organizations overseas, and 27 other periodicals relating to migration.

Research

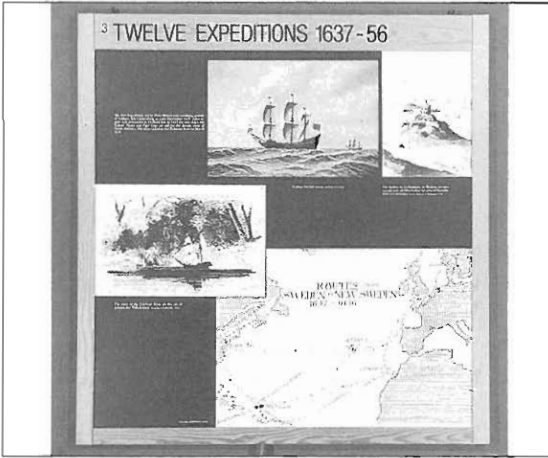
During 1988 five research projects at the Institute were brought to completion; one project started during the preceding year continued, and three new projects were initiated.

Exhibitions

The Institute of Migration contributed to the celebrations of the 350th anniversary of the Delaware settlement and of the European Bicentennial in Australia by mounting three exhibitions:

- *Delaware 350: The Beginning of Finnish Migration to the New World*
- *Finns in Australia*
- *"I feel such a longing...": an exhibition of Finnish-American postcards.*

Two copies were made both of the Delaware 350 Exhibition, one of which has been sent on tour in the United States, and of the Australian exhibition, one copy being sent on tour around Australia

The "Delaware 350" Exhibition comprised ten double-sided panels, telling the story of this very earliest Finnish migration to North America through copies of documents, photographs, and texts. Two copies of the Exhibition were completed, one of which remained in Finland, where it has been shown in nine different towns, while the other has been sent on tour in the United States.

The postcards exhibition, comprising approximately 300 postcards mailed by Finnish migrants, has also been on display in eleven towns in Finland, and attracted many visitors.

The Director of the Institute of Migration, Dr Olavi Koivukangas, took part in two conferences in Australia, in August and September 1988, and visited New Zealand to collect the stone from Spöring Island which has been donated for the Spöring memorial in Turku. Seen here are Finnish migrants in Auckland.

Professor Jerzy Zubrzycki, emeritus professor at the Australian National University in Canberra, and the Chairman of the Board of the Institute of Migration, Professor Olavi Granö, Chancellor of the University of Turku, in conversation.

The Finnish Exhibition at the State Library in Melbourne

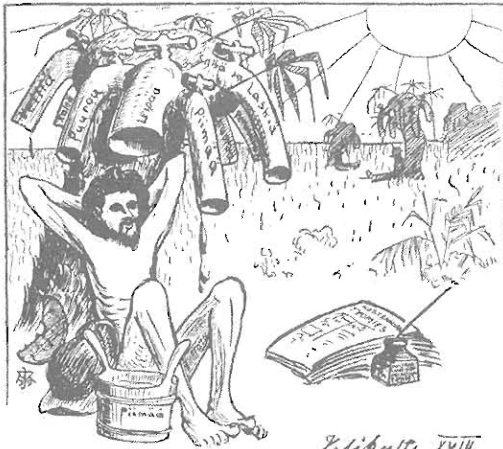
For two weeks at the beginning of September, the State Library provided a display area for the excellent exhibition, Finns in Australia. The beautifully designed and presented exhibition was on show in the La Trobe first floor foyer and attracted a great deal of attention and appreciative comments from the passing public.

The exhibition was mounted in Finland by Olavi Koivukangas, Director of the Institute of Migration in Turku and has been duplicated so as to travel around Finland and Australia concurrently.

The exhibition was a part of the Third International Symposium on Scandinavian Immigration to Australia which was held from 28 August – 3 September at the Melbourne University and also in Ballarat. The symposium is held every four years – the first in Sweden and the second in Finland. We would like to thank the Finnish Community and the Consulate General of Finland for presenting the exhibition.

*Gail Evans,
Publicity Officer
(Update Staff News, The State Library of Victoria)*

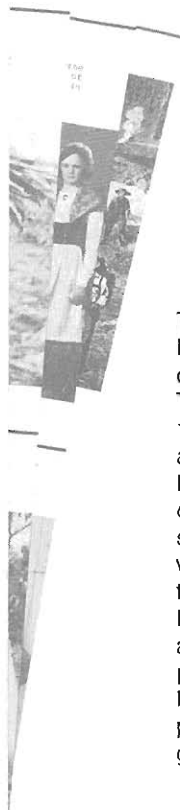
*Jhanne-maassa
eli siellä misä piimää ja puuroa vuotaa.*

SUOMALAISET AUSTRALIASSA
FINNS IN AUSTRALIA

Siirtolaisuusinstituutti, Institute of Migration
Turku 1988 Finland

The "Finns in Australia" Exhibition was mounted in six different towns in Finland. The exhibition consisted of 10 double-sided panels and a 16-page catalog. An English-language version of the Exhibition has been sent to Australia, where it was warmly received, and the Australian National Museum in Canberra has asked to be able to incorporate it as part of the Museum's permanent display on different ethnic groups.

during the Bicentennial year. The Finnish copies of these exhibitions, and the postcards exhibition, have been on display in several towns in Finland.

Publications

Three new publications were issued during 1988 by the Institute of Migration:

Olavi Koivukangas: Delaware 350. Amerikansiirtolaisuuden alku - Amerikaemigrationens början - The Beginning of Finnish Migration to the New World. Turku 1988, 84 p.

Orvo Bogdanoff & Ismo Söderling: "Minulla on niin ikävä - Jag har så ledsamt - I feel such a longing": Finnish-American Postcards Exhibition Catalog, Turku 1988, 128 p.

Michael G. Karni, Olavi Koivukangas, Edward W. Laine (eds.): Finns in North America. Proceedings of Finn Forum III, 5-8 September '84. Migration Studies C 9, Turku 1988, 536 p.

Four numbers were published of the Institute's journal, Siirtolaisuus-Migration, amounting altogether to 128 pages containing 11 scholarly articles and a range of book reviews and announcements. In addition *Ismo Söderling's* Ph.D. thesis "Maassamuuton ulottuvuudet. Yksilö-, alue- ja yhteiskuntatason tarkastelu Suomessa vuosina 1977 ja 1978 maassamuuttaneista" appeared in the *Acta Universitatis Turkuensis*, Tom. 75, Turku 1988, 288 p.

International Collaboration

During 1988 the Institute of Migration participated in a wide range of seminars and conferences held in Finland, the United States, and Australia. In honor of the Australian Bicentennial, the Institute also hosted a lecture tour in Finland by the Australian demographic scholar Professor Jerzy Zubrzycki.

The Kaarle Hjalmar Lehtinen Fund

No grants were made during 1988 from the Fund, the proceeds being reinvested. At the end of the year the Fund stood at FIM 887 712,81.

Finance

The Institute of Migration operated during 1988 on a grant from the Ministry of Education, and also received support from several other sources, including the Academy of Finland, the Finnish Culture Foundation, the People's Culture Foundation, and the Finnish Post and Telecommunications Administration. Individual research projects were funded by the Ministry of Labor, the Ministry of Internal Affairs, the City of Turku, the South-West Finland Regional Planning Association, and the City of Jakobstad/Pietarsaari. The final sum on the Balance Sheet at the end of the financial year amounted to FIM 1 816 139,76.

Suomen pakolaisuuspolitiikka muutoksen kynnyksellä

Suomalainen muuttoliike on tällä hetkellä selvässä suvantovaiheessa, ikään kuin vetämässä henkeä. Suuret väestösiirtymät sekä maan sisäisessä muuttoliikkeessä että siirtolaisuudessa ovat takana-päin. Lähtö- ja tulomuutto ovat tasapainossa; vuosittain noin 7 000 henkeä tulee maahan ja lähes sama määrä lähtee ulkomaille pysyvästi.

Suomesta on vähitellen tulossa yhä selvemmin siirtolaisia **vastaanottava maa**. Tämä ei tapahdu kuitenkaan kasvukivuita. Tähän on kaksi pääsyä. Väestö on ensinnäkin tottumaton ulkomaalaisiin; alueelliseen työttömyyteen sekä asutopulaan vedoten katsotaan itsekäästi oman maan väestön hyvinvoinnin olevan etusijalla. Toisaalta ulkomaalaiskysymyksiä koskeva hallinto ja poliittinen päätöksenteko ovat varsin hajallaan. Esimerkkinä olkoon vaikkapa se, että pakolaiskysymysten parissa toimiva *Pakolaisasioiden neuvottelukunta* on sosiaali- ja terveysministeriön alainen ja *Siirtolaisasioiden neuvottelukunta* on työministeriön alainen. Niiden työ on jossain määrin koordinoimattomaa ja perustuu paljolti reviirijattelulle. Esimerkiksi Siirtolaisuusasiain neuvottelukunnan viime vuonna julkaisemasta tärkeästä mietinnöstä ("Suomen maahanmuutto- ja ulkomaalaispolitiikka", komiteamietintö 1988:41) pakolaisuus oli rajattu pois. Mikäli ulkomaalaisia koskeva

hallintomme ei olisi epäjohdonmukainen, olisi kyseinen mietintö ollut kattava koko maahanmuuttopolitiikkamme osalta.

Maahanmuutto on vielä sen verran vähäistä, että hallinnon virtaviivaistaminen olisi ilman suurempaa tuskaa vielä mahdollista. Kysymys on myös poliittisen tahdon puutteesta. Eri virkamiestyöryhmillä teetetään mielellään selvityksiä (vrt. esimerkiksi sisäasiainministeriö/Ulkomaalaistyöryhmän mietintö ja työministeriö/Työlupatyöryhmän mietintö). Hallitus, saatikka eduskunta, eivät ole periaatteellisella ulkomaalaiskeskustelulla itseään juuri vaivanneet.

Maamme pakolaiskiintiö on tänä vuonna 500 henkeä. Tulijat otetaan vastaan YK:n ylläpitämillä pakolaisleireillä. Kiintiömme on noin puolet muiden Pohjoismaiden vastaavasta. Suurin ero naapurimaihimme on kuitenkin siinä, että turvapaikan hakijat (eli ns. spontaanit pakolaiset) puuttuvat maastamme lähes tyystin. Esimerkiksi Ruotsiin pyrki viime vuonna kiintiöiden ulkopuolelta noin 18 000 turvapaikanhakijaa, joista 16 000:lle myönnettiin turvapaikka tai oleskelulupa. Suomen kohdalla vastaavat luvut olivat 64 ja 22 (joista neljä sai turvapaikan, muut oleskeluluvan).

Maamme pakolaisuuspolitiikka on vielä varsin nuorta, mutta nykykäytäntö voi johtaa sen varsin pian kriisiin. Idealisti-

simmillaan pakolaisuuspolitiikalla pyritään antamaan turva sellaisille henkilöille, joilla on perusteltu aihe pelätä joutuvansa vainotuksi esim. rodun, uskonnon tai kansallisuuden vuoksi. Määritelmä sellaisenaan on varsin vaativa. Suomen nykyiselle politiikalle on tunnusomaista, että se on keskittynyt jo turvaan päässeiden jatkoauttamiseen. Maahamme otettujen perusmotiiveja alkuperäiselle lähdölleen ei ole juurikaan kartoitettu, riittää kun valitut ovat YK:n valvomilta pakolaisleireiltä.

Sen sijaan maaltamme puuttuu **akuuttien ja kriisitilanteisiin** keskittyvä pakolaisuuspolitiikka. Libanon, Afganistan, Afrikka ja Väli-Amerikka vyöryvät ilta illan jälkeen koteihimme television välityksellä: sodat, nälänhätä ja ympäristötuhot ajavat jatkuvasti joukoittain ihmisiä kotiseuduiltaan. Huomattava osa pakolaisista on ajautunut muille kuin YK:n leireille tai vastaaville. Tähän täytyisi myös maamme pakolaisuuspolitiikan reagoida.

Pakolaisia voi olla myös oman kotimaansa sisällä. Tiedämme, että esimerkiksi Etiopiassa ja Sudanissa väestöryhmien väliset jännitteet ovat aiheuttaneet suuria sisäisiä pakolaisaaltoja. On tietysti poliittisesti varsin arkaluontoista puuttua jonkin maan omiin asioihin. Poliittinen hienotunteisuus ei saisi kuitenkaan estää tehokasta ja monipuolista pakolaistoimintaa kansalaisten hädän lieventämiseksi.

Kehitettäessä maamme pakolaisten vastaanottoa yksi etenemistie olisi jakaa vuosittainen kiintiö kahtia; toisaalta jatkettaisiin nykyistä käytäntöä ja otettaisiin vastaan jo ensivaiheen turvaan päässeet YK:n leireiltä. Toinen osa voisi olla **akuutteja** pakolaisia, joille Suomi olisi ensimmäinen varsinainen kohdema. Ryhmien vaatimat toimenpiteet poikkeaisivat olennaisesti toisistaan: **perinteiset kiintiöpakolaiset** vaativat jatkossakin lähinnä kieleen, kulttuuriin ja työelämään liittyviä

sopeuttamistoimenpiteitä. Sen sijaan **akuuttien** pakolaisten kohdalla toimenpiteet olisivat mitä ilmeisemmin enemmänkin lääketieteellisiä ja psykologisia. Tämä uusi lähestymistapa lienee kustannuksiltaan kalliimpi kuin perinteinen pakolaisuuspolitiikkamme. Toisaalta on oletettavaa, että se on kansalaisia motivoivampaa ja siten ainakin osaltaan helpottaa pakolaisasioiden edistämistä maassamme.

On selvää, että uudistustoimenpiteet vaativat tarkkaa harkintaa ja tutkimustietoa. Tässä suhteessa on onneksi valoa näkyvissä. Sosiaalihuollon ja Helsingin yliopiston kehitysmaainstituutin yhteistyönä on ilmestynyt julkaisu ”Pohjoismaiset pakolaistutkimukset” (kirjan arvostelu on toisaalla lehdessämme). Tutkija Anne Koistinen on tehnyt erinomaisen työn tiivistäessään yksin kansiin Pohjoismaisessa hankitun pakolaisia koskevan tutkimustiedon. Tutkijat ovat osaltaan heittäneet pallon viranomaisille ja yhteiskunnallisille päätöksentekijöille. Siirtolaisuus- ja pakolaisuuspoliittiseen uudistus toimintaan on ryhdyttävä mitä pikimmin.

Väestötieteen konferenssi Prahassa

Tsekkoslovakian Väestötieteen yhdistys (yhteistyössä European Association for Population Studies -yhdistyksen kanssa) järjesti 3.-7. heinäkuuta Prahassa konferenssin ”Ageing of Population in Developed Countries”. Tilaisuuteen otti osaa yli 200 asiantuntijaa eri Euroopan maista. Konferenssin käytännön työtapana oli varsin mielenkiintoinen, sillä työskentely tapahtui teemoittain. Esimerkiksi työryhmätyöskentelyä ei harjoitettu lainkaan. Neljän kokouspäivän aikana käsiteltiin kaikkiaan yhdeksän erityisteemaa. Kullakin teemalla oli oma pääalustaja, jonka alustuksen jälkeen kustakin aiheesta kiinnostuneet tutkijat esittelivät omat paperinsa. Itse olin lähettänyt paperini ”Elderly

People as Internal Migrants in Finland” käsiteltäväksi neljännen teeman (”Internal Migration and Population Ageing”) yhteydessä.

Tilaisuutteen vuoksi pitäydyn vain konferenssin mielenkiintoisimpiin esityksiin. Belgialaisen professori Michel Poulainin (Universite Catholique de Louvain) esitelmä ”Interactions between Population Ageing and Internal Migration” oli antoisa. Hän tarkasteli alueellisten ja demografisten tekijöiden (erityisesti iän ja muuttoliikkeen) välistä yhteyttä. Poulainin mukaan olisi ihanteellista, mikäli nettomuutto eri alueilla kullakin ikäryhmällä olisi mahdollisimman pieni. Tutkijan mukaan kuhunkin ikäryhmään kuuluvan olisi saatava tavoittelemansa hyvinvoinnin taso omalla alueellaan. Tällainen ”muuttoharmonia” ei olisi suinkaan esteenä tavoitemuutolle, joka on dynaamiselle yhteiskunnalle välttämätöntä.

Tohtori Emil Valkovics (Demographic Research Institute, Budapest) esitelmöi aiheesta ”Population Ageing in Perspective; Past and Future Trends”. Vaikka aihe ei suoraan käsitellytkään muuttoliikettä, antaa se ”mutkan kautta” paljonkin ajattelemisen aihetta myös väestön muuttoliikkeestä kiinnostuneille. Kehittyneiden ja kehitysmaiden väestötieteellinen aika-viive on n. 70 vuotta. Käytännössä tämä tarkoittanee sitä, että ns. suurten kehitysmaiden (esim. Intian ja Kiinan) maaseutujen alkaessa tyhjentyä (vrt. Suomi 1950- ja 60-luvuilla) muuttopaineen purkautumisella saattaa olla hyvinkin kauaskantoisia seurauksia.

Prahan konferenssi tarjosi hyvien esitelmien ohella myös oivallisen tilaisuuden kontaktien luomiseen. Tässä suhteessa kannattaa mainita prof. Poulain, joka otti mielihyvin vastaan alustavan esitelmöintikutsun marraskuussa 1990 järjestettävään symposiumiimme ”Maassamuutto ja Euroopan yhdentymisen”.

Kuulumisia Siirtolaisuus-instituutin tutkimustoiminnasta

Instituutin tutkimustoiminta on taas hie- man kokenut muutoksia. ”Konkaritutkijamme” Matti Simpanen hyppäsi uraputkeen ja siirtyi Tilastokeskuksen yli-aktuaarin virkaan. Instituutti menetti kokeneen tutkijan, hyvän hauskanpitäjän ja mainion lentopalloilijan. Menetystä lieventää naiskauneus, sillä Matin aloittaman tutkimushankkeen (jossa selvitetään Turusta ympäristökuntiin muuttaneiden paluuhalukkuutta) jatkajaksi tuli Merja Pitkäranta. Hän valmistuu piakkoin Oulun yliopistosta pääaineenaan suunnittelumaantiede. Pro gradu -opinnäytteensä Merja on tehnyt Uudenkaupungin muuttoliikkeestä, joten nykyinen tutkimusteema on hänelle tuttu. Tutkimisen ohella Merja Pitkärannan harrastuksena ovat amerikkalaiset autot ja metsästys.

Instituutissa käynnistyy marraskuussa uusi tutkimushanke, jossa selvitetään *Ruotsinsuomalaisten vanhusten paluuhalukkuutta ja sopeutumista*. Hankkeen kustantaa Suomen Akatemia ja siihen tulee tutkijaksi VTM Rainer Grönlund. Tutkimus tehdään yhteistyössä Turussa sijaitsevan Kansaneläkelaitoksen Kuntoutustutkimuskeskuksen kanssa. Tutkimuskeskukseen kutsutaan seuraavien kahdeksan kuukauden aikana noin 400 eläkeläistä, joiden psyykinen ja fyysinen kunto, ruokailutottumukset ja elämäntapa tulevat tarkan ja monipuolisen tarkastelun kohteeksi. Varsinaisen tutkimuskohteen muodostavat siis ruotsinsuomalaiset vanhukset, ja vertailuryhminä ovat **jo palanneet** sekä **Suomen kantaväestöön** kuuluvat. Mahdolliset tiedustelut hankkeesta voi osoittaa minulle tai tutkija Rainer Grönlundille.

Hyvää syksyä,

Ismo Söderling

Nordiska kontakter

Maija-Liisa Kalhama

Om migrationsdokumentering och samarbetet

För ett par år sedan hade jag tillfälle att göra en studieresa till de institutioner i Sverige som sysslar med migrationsforskning och -dokumentering. Jag besökte då Statens invandrarverk i Norrköping, Emigrantregistret i Karlstad och Emigrantinstitutet i Växjö.

I somras gjorde jag en likadan resa till Norge. Jag bekantade mig då med Utledningsdirektoratet i Oslo, Oslo universitets bibliotek – särskilt dess samling rörande emigrationen från Norge till Amerika, Utvandremuseum i Hamar och Utvandrercenteret i Stavanger.

Av dessa är både Statens invandrarverk och Utledningsdirektoratet statliga ämbetsverk, vilkas verksamhet är reglerad i lag. Oslo universitets bibliotek är dels Norges nationalbibliotek, dels universitetets vetenskapliga bibliotek.

De övriga institutionerna, dvs. Emigrantregistret och Emigrantinstitutet i Sverige samt Utvandremuseum och Utvandrercenteret i Norge, är däremot migrationsforsknings- och migrationsdokumenteringsinstitutioner i samma stil som Migrationsinstitutet i Finland, och de har alla också viss museiverksamhet. Var och en på sitt håll sträver de efter att sprida kännedom om det egna landets migration, de insamlar och uppbevar material i anslutning till migrationen och de betjänar forskare och andra intresserade världen över. De

funktionella utgångspunkterna för dessa inrättningars verksamhet är desamma, och behandlingen av arkiv- och bibliotekssamlingarna är också enhetlig. Såväl i Sverige som i Norge har man emellertid lyckats anskaffa flera hela serier av församlingarnas kyrkböcker, olika föreningars protokoll osv. från migrationens objektländer – främst från USA – än vad Migrationsinstitutet haft möjlighet till. Största delen av det ursprungliga materialet finns i dessa arkiv i mikrofilmad form, vilket underlättar bruket av dokumenten.

Följande tankar grundar sig på intrycken under dessa resor. I alla tre länderna utarbetas som bäst olika adb-baserade register i syfte att underlätta arbetet för släktforskare och andra migrationsforskare. Samarbetet vid utarbetandet av registern samt informationen om arkiv- och bibliotekssamlingarna upplevde jag som utmaningar för framtiden.

Dokumenteringens utgångspunkter

Finland, Sverige och Norge har en i stort sett likartad organisation av arkivväsendet. Den högsta instansen är riksarkivet och landskapsarkiven. Utöver dem finns de statliga ämbetsverkens, kommunernas och församlingarnas arkiv och olika arkiv av privat natur; till de sistnämnda hör bl.a. privatpersoners samlingar, olika sam-

funds och föreningars arkiv samt universitetens, högskolornas och forskningsanstaltarnas arkiv.

Ett eget område bland arkiven av privat natur utgör de s.k. special arkiven, som koncentrerar sig på insamling och uppbavande av material från något visst område samt på forskning kring och information om detta. Sådana specialarkiv är de ovannämnda migrationsdokumenterings- och migrationsforskningsinstitutionerna. I Sverige och Norge ligger dessa institutioners tyngdpunkt mera på insamlandet och uppbavandet av historiskt material, medan Migrationsinstitutet i Finland åter beaktar också moderna företeelser och flyttningsrörelsen inom landet.

Var finns det samlade materialet?

I Finland liksom i de övriga nordiska länderna har material rörande migrationen samlats på många olika ställen. Enskilda forskare/personer har rest runt bland emigranter och därvid ibland (som souvenirer) tagit till vara samlingar, som kunnat vara t.o.m. mycket värdefulla. På det sättet har materialet splittrats, och det finns inga garantier för, ett de kommande generationerna skulle uppskatta det eller för att dessa samlingar någonsin kommer inom räckhåll för forskarna. Man kan fråga sig, huruvida man någonsin kan hopbringa en hel serie av t.ex. en emigrantförenings protokoll, ifall sekreterare X överlätit materialet åt någon enskild forskare och inte åt sin efterträdare.

Mera systematisk insamling och uppbavning har bedrivits i samband med akademiska forskningsprojekt. Men vad händer med det insamlade materialet, när projektet är slutfört? Förs materialet till källaren, där ingen mera hittar det? Mycket bättre är inte situationen när det gäller det material

som samlats i de allmänna arkiven. Där är materialet i goda händer, men är det kanske i alltför goda händer? Vad jag vill säga är: drunknar ett sådant här specialmaterial i de allmänna arkivens stora helheter?

När det gäller migrationsdokumenteringen kommer vi knappast någonsin fram till ett sådant läge, att allt existerande material skulle finnas samlat på ett och samma ställe. I Sverige och Norge finns det en stor mängd av material på de ovannämnda institutionerna, som emellertid ligger på långt avstånd från varandra, och material finns också på andra ställen. Material som behandlar den finländska migrationen finns förutom i de inhemska samlingarna också i arkiven i Sverige.

Att effektivisera samarbetet

Arkiv- och biblioteksmaterialets splittning försvårar forskningsarbetet, och därför borde man utveckla ett inhemskt eller, ännu hellre, nordiskt dataregister, som skulle visa, var det finns migrationsmaterial, hurudant detta material är och i vilken form det föreligger samt hur det står till förfogande. Vidare borde man i allt högre grad utnyttja de möjligheter till mikrofilmning och automatisk databehandling som dagens teknik erbjuder och med hjälp av dem skapa så många hela serier och register till dem som möjligt.

Detta skulle vara ett sätt att effektivisera samarbetet inom dessa inrättningarnas mångsidiga arbetsfält, som inbegriper bl.a. forskning, utställningsarbetet, publiceringsverksamhet och i allt högre grad service för släktforskare. Det skulle säkert vara nyttigt med ett seminarium för de nordiska migrationsinstituterna, där åtminstone arkiv- och biblioteksfolket skulle delta liksom också de som använder dessas service, dvs. släktforskarna och migrationsforskarna.

Ruotsinsuomalaiset haluavat kulttuuriautonomian

Vaatus kulttuuriautonomiasta ei ole mikään uusi ajatus. Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliiton (RSKL) pääsihteerin Sulo Huovisen mukaan kulttuuriautonomian periaatteet muotoili itävaltalainen sosialidemokraatti Otto Bauer, joka vuonna 1907 kirjassaan "Die Nationalitätenfrage und die Sozialdemokratie" (Kansallisuuskysymys ja sosialidemokratia) keskusteli asiasta. Kansallisuus on Bauerin mukaan käsite, jolla on yhteinen historia sekä kieli ja kulttuuri. Huomattavaa on, että Bauer ei tässä yhteydessä puhu mitään alueesta. Hänen mukaansa jokaisella kansakunnalla on oikeus itse päättää omista sisäisistä asioistaan. Näihin kuuluvat esimerkiksi koululaitos, uskonnollinen elämä, kansallinen musiikki- ja laulukulttuuri sekä kansallinen kirjallisuus. Myöhemmin tarkastelen esitystä ruotsinsuomalaisesta näkökulmasta.

Ensimmäinen maailmansota esti Bauerin ideoiden kokeilemisen Itävalta-Unkarissa. On kuitenkin yksi valtio, jossa kulttuuriautonomiamaa on kokeiltu. Virossa vuonna 1925 säädetyn lain puitteissa säädettiin myös laki vähemmistöjen kulttuuriautonomiasta. Lain mukaan jokainen vähemmistöryhmä, jolla oli vähintään 3000 jäsentä, sai oikeuden perustaa ja ylläpitää omia sivistys- ja kulttuurilaitoksia ja -järjestöjä. Autonomialainsäädännön piiriin kuuluivat kirjastot, teatterit, koululaitos, kirkot ja erilaiset järjestöt. Korkein elin oli kulttuurineuvosto, jolla oli jopa verotusoikeus. Lakia käyttivät hyväkseen saksalaiset ja juutalaiset.

Perestroika Neuvostoliitossa on avannut uudelleen mahdollisuuksia kulttuuriautonomiaan Virossa. Kaikki tällaiset oikeudet lakkasivat vuonna 1940 Neuvostoliiton vallatessa Viron. Inkerinsuomalaisten yhteistyökonferenssin julkilausumas-

sa 30.4.1989 Tallinnassa vaaditaan oikeuksien takaisin saamista. Heillä oli aikanaan erittäin vilkas kulttuurielämä aina korkeakoulutasolle saakka. 1930-luvun Stalinin ajan terrori tuhosi paitsi tuhansia inkerinsuomalaisia myös heidän kulttuuriharrastuksensa.

Inkerinsuomalaiset vaativat julkilausmassaan kansallispoliittisen ja sivistyksellisen autonomian palauttamista. Heille on taattava vähemmistökansoille kuuluvat oikeudet ja edut. Tämä merkitsee äidinkielen aseman vahvistamista koululaitoksessa ja muualla. He vaativat vielä, että inkerinsuomalaisten keskuspaikkakunnille on saatava autonomiset kansalliset piirteet.

Myös Ruotsin virallisissa piireissä on ehdotettu kulttuuriautonomiamaa eräälle vähemmistölle, saamelaisille. Se tulee selvästi ilmi kesällä ilmestyneissä saamelaisien kulttuuria käsittelevässä selvityksessä ("Samisk kultur" Ds 1989:38) ja saamelaiskomitean päämietinnössä ("Samerätt och Sameting – Huvudbetänkande av samerättsutredningen" SOU 1989:41).

"Samisk kultur" ehdottaa, että saamelaissäätöön kulttuurivaltuuskunnalle myönnetään lisää 2,5 miljoonaa kruunua. Se menee siis suoraan saamelaisäätölle eikä – kuten tavallista – valtion kulttuurineuvostolle. Se halutaan ohjata kirjallisuuteen ja tutkimukseen. Tavoitteena on hajallaan asuvan saamelaisryhmän äidinkielen vahvistaminen.

"Samerätt" on ruotsinsuomalaisten kannalta mielenkiintoinen. Siinä määritellään, ketkä ovat saamelaisia. Pohjana on käytetty Suomen vastaavia määritelmiä. Määritelmässä on kolme kohtaa. Saamelaiseksi voidaan katsoa sellainen, joka on oppinut saamea ensimmäisenä kielenä tai jonka jompikumpi vanhemmista tai isovanhemmista on oppinut saamea ensimmäisenä kielenä tai jompikumpi vanhemmista on tai on ollut saamelaiskä-

räjien äänestysluettelossa. Päämietinnössä ehdotetaan erityistä elintä, saamelaiskäräjiä, joka valitaan tiettyjen perusteiden mukaisesti.

Saamelaisille halutaan antaa erityisoikeyden siten, että se kirjataan hallitusmuotoon. Sen 1. kappaleen 2 §:n loppu tulisi ehdotuksen mukaan kuulumaan seuraavasti: ”Etnisten, kielellisten ja uskonnollisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää ja kehittää omaa kulttuuri- ja yhdistyselämää on edistettävä. Saamelaisilla on tässä alkuperäiskansan ominaisuudessa erityisasema.” Viimeinen lause on kokonaan uusi, ehdotuksen mukainen lisäys.

Ruotsinsuomalaiset eivät tietenkään ole alkuperäiskansa Ruotsissa, mutta sen sijaan suomalaisia on Ruotsissa asunut ikimuistoisista ajoista lähtien. Näin ollen suomenkielikään ei voi olla mikään siirtolaškieli, vaan se on kotimainen kieli Ruotsissa. Kun tämä on pohjana keskustelulle, voidaan edellä mainittu hallitusmuodon loppu kirjoittaa: ”Saamelaisilla tässä alkuperäiskansana ja ruotsinsuomalaisilla, joilla ikimuistoisista ajoista alkaen on ollut asumisoikeus Ruotsissa, on erityisasema.” Kun määritelmään siitä, kuka on same, sanan same sijalle sijoitetaan sana ruotsinsuomalainen, on sekin määritelmä ilman suurempia vaikeuksia jo valmis.

Jos tarkastellaan Bauerin määritelmää, niin sekin sopii sellaisenaan ruotsinsuomalaisiin. Erik Allardt on puolestaan määritellyt vähemmistöryhmän seuraavasti:

- itse tehty luokittelu eli samaistuminen
- sukujuuret
- erityiset kulttuuripiirteet, esimerkiksi kyky puhua tiettyä kieltä
- kuuluminen sosiaaliseen instituutioon tai organisaatioon.

Riittää, kun näistä yksi ehto täytetään. Ruotsinsuomalaisten kohdalla täyttyy

useimmissa tapauksissa vähintään kolme kriteeriota.

Ruotsinsuomalaisilla on aikaisemmin ollut erityisturvana suuri joukko pohjoismaisia sopimuksia. Ne eivät kuitenkaan tänä päivänä takaa tasa-arvoisia palveluja ruotsinsuomalaisille. Sopimusten lähtökohtana on se, että ne takaavat omakielisiä palveluja toisen pohjoismaan kansalaiselle toisessa pohjoismaassa. Enemmistö ruotsinsuomalaisista on tänään Ruotsin kansalaisia, joten he jäävät tämän turvan ulkopuolelle. Erään ehdotuksen (Marianne Eliasson) mukaan voitaisiin sen sijaan pohjoismaisia sopimuksia käyttää pohjana mahdollista ruotsinsuomalaisia koskevaa vähemmistölainsäädäntöä valmisteltaessa.

Jo nyt on olemassa konkreettisia malleja. Ruotsinsuomalaisten koulu Tukholmassa käynnistyy syksyllä 1990. Ruotsinsuomalaisten ammattiteatterista on päätetty. Se on ainakin vielä Riksteaternin alaisuudessa, mutta kokeilukauden jälkeen voidaan sitäkin suhdetta tarkistaa. Ruotsinsuomalainen kansanedustaja Lahja Exner on tehnyt valtiopäiville aloitteen ruotsinsuomalaisesta läänikirjailijasta. RSKL:lla on kaksi kansankorkeakoulua, Axevalla ja Ruotsinsuomalaisten kansankorkeakoulu Haaparannassa. Järjestöillä ja seuroilla on omia lehtiä ja lähiradiotoimintaa. Ja ”last but not least” ruotsinsuomalainen kirkollinen toiminta on Ruotsin kirkon uudessa organisaatiossa saanut itsenäisen aseman.

Kulttuuriautonomiia käsittelevä työryhmä on ensivaiheessa keskustellut valtakunnantason kulttuuriautonomiasta. Mutta suunnitelmissa on mukana kulttuuriautonomiaperiaatteen toteuttaminen myös maakärjä- ja kuntatasolla.

Matti J. Korhonen

Sverigefinländarna önskar kulturautonomi

Matti J. Korhonen redogör först för den österrikiske socialdemokraten Otto Bauers ideer om kulturautonomi. De förverkligades inte, men däremot stiftades i Estland år 1925 en lag som gav minoriteterna rätt till kulturautonomi. Den inbegrep skolväsendet, teatern, det religiösa livet, litteraturen och musiklivet. Stalins terror gjorde slut på denna verksamhet, som fått en god start. Tack vare perestrojkan har man nu börjat kräva de gamla rättigheterna åter i Estland.

I Sverige har framförts förslag om att samernas minoritetsställning skulle tryggas lagstiftningsvägen. Matti J. Korhonen föreslår, att också sverigefinländarna skulle inkluderas i samma lagrum (Regeringsformen 1 st., 2 §). Finländare har bott

i Sverige sedan urminnes tider. Finskan är i Sverige inget invandrarspråk, utan ett inhemskt språk.

Sverigefinländarna har redan visat prov på kulturverksamhet på egna villkor. Riskförbundet Finska Föreningar i Sverige har två folkhögskolor: Sverigefinländarnas folkhögskola i Haparanda och Folkhögskolan i Axevalla. En sverigefinsk professionell teater inleder sin verksamhet redan i höst, och nästa höst startar en sverigefinsk skola i Stockholm. Den svenska kyrkans finskspråkiga verksamhet skall få en självständig autonom ställning i den nya organisationsmodellen. Arbetsgruppen för sverigefinländarnas kulturautonomi vill, att tanken först skall förverkligas på riksnivå, men redan nu har man diskuterat kulturautonomi på landstings- och kommunnivå.

Egon F. Kunz, *Displaced Persons; Calwell's New Australians*. Australian National University Press, Sydney, 1988, 285 p.

World War II led to the uprooting of some 12 million people. The majority were Germans from Eastern Europe. Jewish survivors and citizens from the countries between Germany and the Soviet Union occupied by the Red Army. The survival of the uprooted people became the responsibility of the Western Allies. The International Refugee Organization (I.R.O.) was created, and between 1947 and 1954 over one million displaced persons were resettled, mainly overseas. After the United States the second largest intake was taken by Australia: close to 180 000 refugees.

One of these was Egon F. Kunz, a Hungarian, arriving in Australia in 1949. He subsequently became a librarian at the Mitchell Library in Sydney, and after completing his Ph.D. Thesis on the Hungarians in Australia Frank Kunz became a Senior Research Fellow at the Australian National University in Canberra with a major research project on Australia's Displaced Persons Scheme. He also supervised with Dr. Charles Price my Ph.D. Thesis on the Scandinavians in Australia in the Department of Demography at the Australian National University in 1969–1972. Dr. Kunz's publications include the well-known articles: "The Refugee on Flight: Kinetic Models and Forms of Displacements" and "Exile and Resettlement: Refugee Theory" in the *International Migration Review* in 1973 and 1981.

Up till World War II Australia was quite a homogenous country of British origin. During the war, however, it became clear that a large country with only seven million inhabitants could not survive if there was another war. A new immigration policy was launched under the direction of Arthur Calwell, the first Minister for Immigration, in 1945. The target was to take in 70 000 immigrants to Australia per year. In 1947 Arthur Calwell signed an agreement with the I.R.O. for resettlement in Australia, and by the end of that year the first displaced persons, 840 Estonians, Latvians and Lithuanians, had arrived. The major wave took place in 1949 and 1950, with over 145 000 persons altogether. These people, mainly from Eastern Europe, had lost their home countries and were now "New Australians" to be assimilated as quickly as possible. Many of them had a high level of education, but they were sent to the bush or factories to serve a two-year labour contract.

After describing the genesis of the Australian post-war migration program, Dr. Kunz's book gives accounts of the backgrounds of the various ethnic refugee groups and describes the selection process which brought them to Australia. It also deals with the assimilation process and multiculturalism and analyses the effects both on Australia generally and also on the participants – the uprooted people from the battlefields of Europe.

Being a displaced person himself has been an obvious advantage to the author. Generally, being in the midst of historical events can involve the danger of emotional involvement, which an outside observer can avoid. But the perspective of 40 years and extensive studies have enabled Frank Kunz to see the events in the right proportions and contexts.

The world still has some 15 million refugees, and in the Nordic countries the number of displaced persons has also greatly increased. For the policy makers and scholars in this field, the Australian experience described and analysed with such an expertise and human interest by Dr. Frank Kunz – son of a wealthy family in Budapest – can be warmly recommended.

Olavi Koivukangas

Sten Aminoff, *Svenskarna i Nya Zeeland. Den svenska emigrationen fram till 1940*. Emigrantinstitutets vänners skriftserie 2, Växjö 1988, 464 s.

Pensionerade generalkonsuln Sten Aminoff var på 1970-talet svensk ambassadör i Nya Zeeland. Där – eller kanske redan tidigare – blev han intresserad av svenskarnas historia på detta fjärran belägna öland. Aminoff har hittat nästan 3300 svenska sjömän och emigranter i Nya Zeeland före andra världskriget. Enligt författaren har mer än 10 000 nyzeeländare mer eller mindre svenskt påbrå. Räkna man med Danmark och Norge torde cirka 40 000 människor i Nya Zeeland ha skandinaviskt ursprung. Därtill kommer några tusen ättlingar till finländarna. Emigrationen från Skandinavien till Nya Zeeland upphörde nästan helt i och med första världskrigets utbrott, och skan-

dinaverna integrerades snabbt i samhället, "like snow on Wellington hills" såsom historikern R.A. Lochore (1951) har skrivit.

Främst i Alexander Turnbull Library i Wellington, Nya Zeelands riksarkiv, men också i många arkiv i Skandinavien och Tyskland, har Aminoff studerat skeppslistor, medborgarskapshandlingar, dödsuppgifter osv. Personförteckningen på nästan 3300 individer utgör basen för forskningen och ger en mångfald personuppgifter såsom ålder, ankomstår, tid och plats för naturalisering, yrke, civilstånd, dödsår och -plats samt upplysande anmärkningar.

Nya Zeeland upptäcktes av holländaren Abel Tasman år 1642. När kapten James Cook med fartyget *Endeavour* gjorde sin första världsomsegling åren 1768–71, fanns det Linne-lärjungar med ombord: svensken Daniel Solander och finländaren Herman Spöring, som fick en ö på nordöns östkust uppkallad efter sig, "Spöring Island".

I slutet av 1700- och i början av 1800-talet började val- och sälfångsten i de nyzeeländska vattnen. Det fanns många skandinaviska sjömän ombord på brittiska, amerikanska, franska osv. fångstfartyg, och några av männen gick land och blev ingifta i olika maoristammar.

Före guldgrävvarruschen på 1860-talet har Aminoff identifierat ett 30-tal svenskar som blev bofasta i Nya Zeeland, nästan uteslutande sjömän. En av dem var sjökaptenen Charles Suisted – ursprungligen Carl Sjöstedt – född år 1810 i Värmland. Han kom 1842 till Nya Zeeland från Launceston på Tasmanien. Sedan 1830 hade han seglat mellan London och Ostindien och hade varit första styrman på *Governor Stirling*, som år 1831 kom med de första skandinaviska emigranterna till Västaustralien. Fartyget hade byggts i Jakobstad, Finland, nio år tidigare (Bejlbom 1983, 36). Sedan december 1836 bodde Suisted med sin engelska fru i Launceston, Tasmanien, som Master Mariner (Koivukangas 1974, 72–73). Utvandringen till Australien och Nya Zeeland var nära förbundna med varandra.

Upptäckterna av guld i Nya Zeeland år 1861 drog dit lycksökare i stora skaror. Många av dem hade tidigare varit i Kalifornien och Australien. Den övervägande majoriteten var sjöman. Under emigrationens höjdpunkt 1863–66 torde det ha funnits mellan 4000 och 5000 skandinaviska guldgrävare på Nya Zeelands sydö, och svenskarna utgjorde huvudparten av dem. De flesta guldgrävare lämnade efter 1867, men cirka 700 stannade kvar, inköpte ett jordbruk eller investerade kapital i olika slags småindustrier.

Till slutet av 1860-talet hade all bra jordbruksmark tagits i anspråk av brittiska emigranter. Nu började myndigheter att förvärva maorilandet, som var ofta tät urskog och mindre lämpat för jordbruk. Finansministern Julius Vogel hade besökt Amerika och var medveten om, att skandinaverna var beredda att arbeta som immigranter. Resekostnaderna mellan Skandinavien och Nya Zeeland borde täckas med nyzeeländska statsmedel. Det första emigrantfartyget anlände till Wellington 1872 med 23 personer från Sverige och 50 från Danmark. Genom en effektiv värvningskampanj i de skandinaviska länderna hade antalet skandinaver i slutet av 1876 stigit till cirka 4500 emigranter, omkring 750 av dem var svenskar. Skandinaverna bosatte sig i Hawkes Bay -trakten och ännu idag påminner Dannevirke och Norsewood om den gamla skandinaviska bosättningen.

Under tiden 1877–1915 ökade utvandringen till Nya Zeeland betydligt. En betydande del av utvandarna var sjömän, som ofta skrev hem till sina släktingar och vänner och uppmuntrade dessa att emigrera till Nya Zeeland och Australien. Livet på fartyget var hårt och arbetet dåligt betalt. En stor del av sjömännen hoppade av sjömansarbetet i Antipoden.

Efter första världskriget fram till 1940 blev den svenska utvandringen till Nya Zeeland som skedde med passagerarfartyg och registrerades i församlingar mycket marginell; efter 1940 minskade den ytterligare. Många återvände till Sverige senare. År 1980 var de svenskfödda emigranterna i Nya Zeeland endast 300, ungefär lika många som det fanns finländare där.

Svenskarna var utspridda över hela det nyzeeländska landområdet, och den största gruppen utgjordes av sjömän, som ofta gifte sig med brittiska kvinnor. Danskarnas antal var störst, och de tog initiativet till att bygga lutherska kyrkor sedan 1878. De svenska och norska emigranter som var metodister började efter ankomsten 1972 anordna bönemöten och byggde senare en egen kyrka. De cirka 5000 skandinaverna hade i början en hård tillvaro och sällan tid och kraft till annat än det dagliga arbetet. Tidningsutgivningen på de nordiska språken misslyckades, ty det fanns inte ekonomiska förutsättningar. Senare började skandinaver prenumera på engelskspråkiga lokaltidningar.

Men i de små bosättningarna slog man vakt om sina egna traditioner och sin kultur. Jul, påsk och midsommar firades i det nya hemlandet på traditionellt sätt. Längre fram bildades skandinaviska föreningar i de större städerna. Efter

unionsupplösningen mellan Sverige och Norge 1905 kom den skandinaviska föreningen i Wellington att upplösas, vilket beklagades livligt, eftersom svenskar och norrmän hade haft ett gott samarbete.

Svenskarna kom till Nya Zeeland från alla svenska landsändar, sjöfolket från kustområdena. Det samma gäller svenskarna i Australien före andra världskriget. Antalet kvinnor gick upp till drygt 400 eller knappt 10 % av utvandrarerna. I Australien var 9,9 % kvinnor av 5600 i Sverige födda invandrare i folkräkningen år 1911. Huvuddelen av de svenska kvinnorna i Nya Zeeland utvandrade under tiden 1870–76 som familjemedlemmar.

Av kapitlet Folkräkningen framgår det, att antalet skandinaver i Nya Zeeland var som störst vid census 1906: 5250. Därav 2277 danskar, 1618 svenskar och 1396 norrmän. Invandringen av finländare, huvudsakligen svensktalande, redovisades före 1918 i statistiken under rubriken Ryskland. Före 1914 bestod invandringen från Ryskland nästan uteslutande av finländare och uppgick enligt censusen 1891 till ungefär 200 och 1906 till 400 personer. I Australien märkte jag, att av de invandrare som var födda i Ryskland före första världskriget ett ganska stort antal var judar, polacker och andra minoriteter. Men troligen var det finska sjöfolket dominerande i Nya Zeeland. Antalet personer födda i Finland har alltsedan census 1921 varit ungefär 300.

Från tiden 1854–1948 har Aminoff hittat 1523 naturaliseringsakter avseende personer som bedömts ha svensk nationalitet. Ett femtiotal i Finland födda personer som aldrig vistats i Sverige har ansetts ha svensk nationalitet och blivit naturaliserade i Nya Zeeland. Dessa har inte medtagits i undersökningen. Men t.ex. Burke (Björk), Gustav Abel, född i Jakobstad 1836, och Frithiof Mitchelson, född 1877 i Närpes och rest från Härnösand till Auckland år 1909, var uppenbarligen svensktalande finländare och har räknats med. Men i några fall kan det ha varit möjligt, att svenska föräldrar har bosatt sig i Finland vid tiden för barnets födelse.

Den mest värdefulla delen av boken är nog de alfabetiska personförteckningarna över de nästan 3300 individerna, och de kommer att vara till stor nytta för släktforskare både i Sverige och Nya Zeeland. Men boken är också en bra allmän historik över den svenska utvandringen till Nya Zeeland.

Kollegan från andra sidan av Bottniska viken vill gratulera Sten Aminoff till en imponerande

och viktig bok inom migrationsforskningens intressanta område.

Olavi Koivukangas

Varpu Lindström-Best, Defiant Sisters. A Social History of Finnish Women in Canada. Studies in Ethnic and Immigration History. Multicultural History Society of Ontario. Toronto 1988, 205 p.

Varpu Lindström-Bests uttömmande utredning om kanadensiska finska kvinnors historia är en viktig bidrag till den nordamerikanska etniska historien. Boken är en utmärkt introduktion till den kanadensiska finska kvinnans historia. Den behandlar kvinnans roll i den kanadensiska samhällets utveckling och hennes betydelse för den kanadensiska kultursamfundets utveckling. Boken är en viktig bidrag till den nordamerikanska etniska historien. Den behandlar kvinnans roll i den kanadensiska samhällets utveckling och hennes betydelse för den kanadensiska kultursamfundets utveckling. Mikä tärkeintä, niiden merkitys Kanadan historian ja yhteiskunnan toimivina ja merkityksellinä elementteinä on myös tunnustettu. Panostus Kanadan etnisten ryhmien tutkimukseen on tuottanut runsaasti tietoa eri ryhmistä: mm. ukrainalaiset, italialaiset ja liettualaiset ovat saaneet omat historiansa.

Kanadalaista historian tutkimusta on kritisoitu myös siitä, että se on keskittynyt lähinnä brittiläistä alkuperää olevien miesten tekemisiin. Naisten osuus yhteiskunnan rakentajina on jäänyt lähes tyystin huomiotta. Viime vuosikymmeninä tähänkin asiaan on tullut parannusta. Lindström-Best toteaaakin kirjansa johdannossa, että nykyisin naistutkimus on itsenäistynyt ja sen merkitys on tunnustettu, kun se vielä 1970-luvun alussa joutui legitimoimaan asemaansa.

Kirja koostuu seitsemästä luvusta, joissa käydään läpi Kanadan suomalaisen siirtolaisnaisen keskeisimmät elämänvaiheet ja kokemukset. Ensimmäisessä luvussa tarkastellaan naisten oloja Suomessa vuosina 1890–1930. Lindström-Best keskittyy pääasiassa suomalaiseen kulttuuriin ja

politiikkaan, jotka ovat olleet keskeisiä taustavai-
kuttajia Kanadan suomalaisten elämäntapaan.
Naiset olivat oppineet jo Suomessa kovaan työ-
hön ja heidän työkenttänsä oli laaja. Se ei rajoit-
tunut pelkästään kotitöihin vaan naiset olivat ot-
taneet osaa peltotöihin ja jopa pyyntiin ja met-
sästykseen. Myös Kanadassa naiset joutuivat ot-
tamaan vastuuta perheen elannon hankkimises-
tä. Suomalaisnaiset olivat omaksuneet aktiivisen
roolin myös politiikassa, kun sosialistiset aatteet
levisivät Suomeen 1800-luvun lopulla. Nämä aat-
teet siirtyivät sitten Kanadaan siirtolaisten muka-
na ja suomalaiset naiset tunnettiin sielläkin poliit-
tisesti radikaaleina.

Toisessa luvussa selvitetään suomalaisten
naisten alueellista jakautumista Kanadassa.
1900-luvun alkuvuosina tulleista siirtolaisista oli
suurin osa miehiä. Naisista suurin osa oli naimat-
tomia, arviot vaihtelevat 60 % ja 83 %:n välillä.
Valtaosa suomalaisista asettui Ontarion provinssiin,
mutta osa jatkoi matkaansa länteen, Brittiläi-
sen Kolumbiaan.

Kolmannesta luvusta eteenpäin näkökulma
siirtyy selkeästi sosiaaliseen elämään ja sen osa-
alueisiin. Kohteina ovat naisten ja lasten ter-
veydelliset olot ja elämisen laatu. Terveystenhoi-
dossa oli suomalaisten perushyveistä, ahkeruus-
desta ja siisteydestä, etua. Suomalaisen lapsi-
kuolleisuus oli vähintäänkin normaalitasolla ellei
jopa alhaisempi. Kansanomaisiin parannuskei-
noiniin turvauduttiin usein, koska niitä oli totuttu
käyttämään ja lääkäripalvelut olivat usein kauka-
na ja kalliita. Naisten yleisimmät kuolinsyyt olivat
tuberkuloosi, itsemurha ja synnytyskomplikaati-
ot. Myös laittomat abortit johtivat usein kuole-
maan.

Neljännän luvun otsikko on paljon puhuva:
"Kanada on helvetti miehille, taivas naisille". Lu-
vun teemoina ovat naisten ja miesten väliset suht-
teet ja avioliitto. Yli 80 % suomalaisista naisista
avioitui suomalaisen miehen kanssa. Sukupuol-
ten välinen vuorovaikutus on ollut varsin kirjavaa.
Siihen on sisällytynyt sekä dramatiikkaa että elä-
män iloja. Kanadassa vallinnut yleinen naispula
on antanut suomalaisille naisille paljon mahdolli-
suuksia omaan vapaaseen elämään. He ovat voi-
neet viivyttaa avioitumistaan, koska miehiä oli ai-
na tarjolla. Toisaalta avioikäiset naiset melko
suurella todennäköisyydellä jäivät leskiksi, kos-
ka vaarallinen työ kaivoksilla tai metsissä ja juo-
pottelu alensivat usein suomalaisten miesten
keski-ikää.

Luvut viisi ja seitsemän ovat kirjan keskeisim-
mät. Viides luku käsittelee suomalaista naista
työssään. Kanadaan oli tultu ansaitsemaan ja

työn laatu muovasi suomalaisten naisten sosiaa-
listia elämää. Valtaosa naisista sijoittui kotitalous-
työhön eli piioiksi. Talo, jossa oltiin piikana, tar-
josi yleensä asunnon ja ruuan. Samalla se kuiten-
kin asetti rajoituksia vapaa-ajalle ja puuttui myös
moraalikkysymyksiin.

Työn vastapainoksi oli monenlaista aktiveet-
tia. Yhteiskunnallisesti merkityksekkäintä oli toi-
minta sosialistisella "haalilla" eli työväentalolla.
Seitsemäs luku omistautuu naisten toiminnal-
le sosialistisissa organisaatioissa. Vaikka työvä-
en järjestöissä korostettiin naisten ja miesten
tasavertaisuutta, ei tämä ihanne toteutunut aina
käytännössä. Suomalaisissa seurakunnissa, joi-
ta luku kuusi käsittelee, naisten rooli oli vielä kan-
tavampi kuin sosialistisissa järjestöissä. Naiset
huolehtivat varojen keräämisestä erilaisin tem-
pauksin, mutta seurakuntien johtokuntiin he ei-
vät yleensä päässeet.

Varpu Lindström-Bestin kirja on lyhennetty
versio hänen vuonna 1986 Yorkin yliopistossa,
Torontossa, tarkastetusta laajasta väitöskirjas-
taan. Teos antaa hyvin selkeän kuvan siitä monin
paikoin hyvinkin raskaasta elämästä, jonka
1900-luvun alussa Kanadaan lähteneet siirtolais-
naiset läpikävivät. Tutkimuksen kokonaisvaltai-
suus on myös sen vahvoja puolia. Tutkimuskoh-
de nähdään laajassa kulttuurisessa ja yhteiskun-
nallisessa kontekstissa, mikä edesauttaa lukijaa
ymmärtämään siirtolaisnaisen "eetosta", maail-
maa. Varpu Lindström-Best on pitänyt näkökul-
man hyvin lähellä ihmistä. Monet esimerkit ja ku-
vaukset elävöittävät sekä tekstiä että sitä kuvaa,
jonka kirja siirtolaisnaisten elämästä antaa. Toi-
saalta myöskään tieteellisestä otteesta ei luovu-
ta hetkeksikään, vaan tietoaaines tuodaan esille
keskeisissä sosiaalisissa yhteyksissään. Sosiaa-
lisen aineksen käsittely on paikoin hyvin oivalta-
vaa. Jopa niinkin, että herää kysymys, mihin mo-
nissa tämän alan sosiaalitieteellisissä tutkimuk-
sissa tämä oivaltavuus on hukattu. Teoksen läh-
demateriaali on laaja, mikä näkyy sekä itse tutki-
muksessa että sen lähdeluettelossa. Asiat ovat
tekijän hallussa.

Tulevaisuuden kannalta olisi tärkeää laajen-
taa tutkimuskohdetta ajallisesti aina nykypäi-
vään asti. Tutkimus olisi syytä ulottaa sekä uu-
dempiin siirtolaisiin että myöhempiin sukupol-
viin. Toinen tulevaisuuden asia olisi julkaista
Varpu Lindström-Bestin kirja myös suomeksi ja
Suomessa – kunnianosoituksena suomalaisille
naisille.

Teppo M. Sintonen

Anne Koistinen, Pohjoismaiset pakolaistutkimukset. Virikkeitä suomalaiseen tutkimustoimintaan. Sosiaali- ja terveysministeriö, Suunnitteluosaston julkaisuja 4:1988. 185 s.

Ulkomaalaiskeskustelu on viime aikoina lisääntynyt maassamme huomattavasti. Tähän on useitakin syitä. Varsinkin Etelä-Suomessa on nykyisin työvoimasta pulaa, ja keskustelu ulkomaisen työvoiman tuottamisesta on virinnyt. Keskustelua on aiheuttanut myös Suomen vuosittain kasvava pakolaiskiintiö. Vuonna 1988 maahamme vastaanotettiin 300 pakolaista, eli kiintiömme oli n. 1/4 muiden pohjoismaiden vastaavasta. Hallituksen päätöksen mukaan kuluva vuoden kiintiö on 500 henkeä. Suomesta tosin puuttuvat lähes täysin turvapaikan hakijat ("spontaanit pakolaiset"), joita esimerkiksi Ruotsiin tuli viime vuonna lähes 15 000. Joka tapauksessa maamme on avaamassa portteja ulkomaalaisille yhä enemmän, sekä humanisista että taloudellisista syistä. Tämä on havahduttanut viranomaiset ja tutkijat. Virkamiehet paikkailevat oikein urakalla Suomen jälkijättöistä ulkomaalaislakia; komiteamietintöjä ja lainmuutoksia julkaistaan harva se kuukausi.

Myös tutkijat ovat aktivoituneet, mm. Siirtolaisuusinstituutissa on moni opiskelija käynyt etsimässä kirjallisuutta ja tilastoja pakolaisia koskeviin pro gradu -tutkielmiinsa. Vaikutena sekä kirjoittajilla että tutkimusten ohjaajilla on ollut alan perusselvityksen puuttuminen. Puute on oivallettu sosiaali- ja terveysministeriössä, jolle kuuluu pakolaisten vastaanotto toiminnan periaatteiden ja pakolaistutkimukseen liittyvien kysymysten käsittely. Ministeriön ja Helsingin yliopiston Kehityksensäätöinstituutin välisellä sopimuksella on valmistunut raportti *Pohjoismaiset pakolaistutkimukset*, jonka on tehnyt yht. yo. Anne Koistinen.

Julkaisu jakaantuu kahteen osaan: ensimmäinen osa on varsinainen tutkimusraportti (78 s.) ja toinen osa on n. 100 sivun mittainen alan bibliografia. Tutkimuksella pyritään ensisijaisesti välittämään muiden Pohjoismaiden kokemukset sekä keskeiset pakolaisuuteen liittyvät tutkimustulokset. Tältä osin julkaisun peruslähtökohta on oikea. Muissa Pohjoismaissa on pakolaistutkimusta harjoitettu parikymmentä vuotta, joten on todella syytä kartoittaa naapureidemme tutkimustilanne kokonaisuudessaan.

Ensimmäinen osa jakaantuu viiteen selvästi toisistaan erottuvaan päälukuun. Kaksi ensimmäistä ovat luonteeltaan johdattelevia, mm. luvussa kaksi tarkastellaan alan terminologiaa. Tältä osin tarkastelu on suppea mutta antaa kuitenkin

riittävät eväät raportin jatkotarkastelulle. Tämän jälkeen selvitetään pakolaisten vastaanotto toimintaa eri Pohjoismaissa. Luvusta käy hyvin selville ne erilaiset strategiat ja menettelytavat, mitä pakolaisten vastaanotossa on eri aikoina naapurimaissamme harjoitettu. Tätä lukua intensiivisesti tutkimalla maamme byrokraatit säästyvät monelta harmilta ja turhalta uudistustoimenpiteeltä, kiitos muiden Pohjoismaiden aikaisemmin aloittaman pakolaistutkimuksen kehittämistyön.

Luvuissa neljä ja viisi selvitetään Suomen ja muiden Pohjoismaiden pakolaistutkimuksen menneisyyttä, nykytilaa ja tulevaisuutta. Tässä yhteydessä esitetään myös 22 tutkimusaihetta, joiden selvittämistä tekijä pitää tärkeänä. Sinälään teemat ovat perusteltuja ja tutkimisen arvoisia. Luettelo on tieteellisesti tarkasteltuna hieman yksipuolinen, siitä puuttuvat mm. oikeustieteelliset ja lääketieteelliset tutkimusteemat. Esimerkiksi pakolaisten tietoisuus omista lakeista perustuvista oikeuksistaan, ulkomaalaisiin kohdistuva hallintomenettely jne. olisivat mielenkiintoisia ja tarpeellisia tutkimusaiheita.

Raportissa todetaan aivan oikein (s. 9), että pakolaisuuden tavoiteltavimpana ratkaisukeinona pidetään vapaaehtoisista ja turvallisista paluuta kotimaahan; pakolaisuuskäsitteeseen liittyy tai ainakin pitäisi liittyä ajatus vain väliaikaisesta sijoittumisesta kotimaan ulkopuolelle. Näkemys olisi otettava huomioon myös tutkimustoiminnassa. Tutkimustên avulla olisi luotava esimerkiksi sellaisia pakolaisten vastaanottomalleja, jotka tekisivät integroitumisen tulomaahan helppoksi, ja silti irtautumisen ja palaamisen vaivattomaksi tilanteen entisessä kotimaassa parannuttua.

Kolmas tutkimusaihe, joka on jäänyt huomiotta, liittyy pakolaisten alueelliseen sijoittumiseen. Maamme on muiden Pohjoismaiden tapaan valinnut kuntiin hajauttavan sijoittamispolitiikan. Pienten, muutaman perheen pakolaisryhmien sijoittaminen eri kuntiin on kuitenkin vaikeasti perusteltavissa. Sen sijaan tarpeeksi suuressa, esimerkiksi 100–200 hengen yhteisössä vähemistön oma kulttuuri ja identiteetti säilyttävät elinvoimansa. Samalla omassa kulttuurissa eläminen antaa pakolaiselle mahdollisuuden rauhassa pohtia, jäädäkö pysyväksi siirtolaiseksi vaiko palata entiseen kotimaahansa. Tutkimustoiminnalla voitaneen luoda edellytykset hallitulle sijoittamis- ja integraatiopolitiikalle, joten tähän liittyvä tutkimustarve olisi syytä muistaa myös tulevaisuudessa.

Neljäs puuttuva painopiste liittyy futurologiaan: olisi paikallaan tarkastella myös pakolaisu-

teen liittyviä tulevaisuuden vaihtoehtoja. Tällä hetkellä käsitämme pakolaisuuden paljolti omaan maahan suuntautuvana muuttoliikkeenä. Samoin pakolaisuuden syiden katsotaan yleisesti liittyvän sotiin ja poliittisiin konflikteihin. On mltä todennäköisintä, että tulevaisuudessa esimerkiksi ekokatastrofit aiheuttavat enenevässä määrin pakolaisuutta. Tänä päivänä ilmiö koskee lähinnä Afrikkaa. Pois ei ole kuitenkaan suljettu sekään vaihtoehto, että me suomalaiset olisimme joskus turvapaikan tarpeessa esimerkiksi ydinonnettomuuden seurauksena. Tutkimustoiminnalla olisi selvitettävä erilaiset mahdollisesti pakolaisuutta aiheuttavat tekijät ja niihin liittyvät toimintamallit.

Maassamme on varsinaista siirtolaisuustutkimusta harrastettu laajemmalla mitalla parikymmentä vuotta. Täten alan tutkijoilla on paljonkin annettavaa pakolaistutkijoille. Erityisesti pohjoismaista siirtolaisuutta koskeva tutkimustoi-

minta oli aluksi jälkijättöistä: pääasiassa raportointiin jo tapahtunutta muuttoliikettä. Toisaalta tutkimustoiminta oli tieteellisesti tarkasteltuna yksipuolista, sillä huomattava osa tutkimuksista oli yhteiskuntatieteellisiä. Siirtolaisuustutkimus on ollut myös varsin poikkeileikkauksenomaista, esimerkiksi ajallisesti pitkät seurantatutkimukset puuttuvat maastamme lähes tyystin.

Anne Koistisen raportti luo pakolaistutkimukselle toimivan perustan, ja edellä tarkastellut siirtolaisuustutkimuksen heikkoudet ovat julkaisun avulla osittain vältettävissä. Kokonaisuutena ottaen tekijän tulos osoittaa, että maamme vähävärinten muuttoliiketutkijoiden kaarti on saamassa erinomaista täydennystä. Pakolaisuustutkimukselle on nyt luotu vankka perusta. Pallo on heitetty alan tutkijoille ja rahoittajille.

Ismo Söderling

Historiallisia ARMONIKKA LEVYTYKSIÄ

Tällä levyllä esittelemme ensimmäisiä suomalaisia harmonikka-levytyksiä.

Neo Yorkin Työväentalon tanssiorkesteri 1930-luvun alkussa. Työväentalo sijaitsi runpuun kirkonkirkossa, osoitteessa. Soittajat vasemmalta oikealle: William Syrjä, Viola Turpeinen, Antti Koski, Sylvia Polso.

Toivo Tamminen:

Historiallinen harmonikkalevy on ilmestynyt

Suomen Harmonikkainstituutti on aloittanut Historiallisia harmonikkalevytyksiä -LP-levysarjan julkaisemisen. Kesäkuussa julkistettiin sarjan ensimmäinen osa, joka on koottu ensimmäisistä suomalaisista harmonikkalevytyksistä. Levy on toimitettu poikkeuksellisella tavalla, sillä siihen liittyy laaja teksti- ja kuva-aineisto.

Levy vaati paljon työtä, sillä sarjan ensimmäisen osan tietojen keräämiseen kului lähes kaksi vuotta. Alkuperäiset levyt ja levytystiedot on saatu Suomen äänitearkistosta sekä yksityisillä keräilijöillä, mutta tietoja itse soittajista oli hyvin vähän. Tähän mennessä julkaistusta harmonikkakirjallisuudessa kerrottiin vain suomalaisista soittajista. Tästä syystä allekirjoittanut joutui itse etsimään tarvittavat tiedot.

Materiaalia löytyikin odotettua runsaammin. Vain kahden amerikansuomalaisen hanuristin tiedot jäivät kokonaan saamatta ja muutaman soittajan kohdalla olisi toivonut löytävänsä vielä lisää tietoja. Tulosta voi kuitenkin pitää tyydyttävänä, koska kysymys on aikaisemmin tutkitomasta aiheesta.

Tutkimuksen edistyessä selvisi, että siirtolaisten musiikin harrastus on ollut hyvin vilkasta ja musiikki on liittynyt tavalla tai toisella monen amerikansuomalaisen elämään. Harmonikkasoittajilla on ollut hyvin keskeinen asema suomalaisissa iltamatilaisuuksissa ja tansseissa, sillä hanuristit näyttävät olleen yhtä suosittuja kuin parhaat laulajat ja juhlapuhujat.

Amerikansuomalaiset tanssiorkesterit olivat aluksi torvisoittokuntia tai pelimanni yhtyeitä. Harmonikan yleistyminen alkoi 1910–1920-lukujen vaihteessa, jolloin soitin kehittyi lähes nykyiseen muotoonsa. Pianohanurit ja 5-riviset ottivat nopeasti paikkansa sen ajan tanssiorkestereissa. Hanurista tuli pääsoitin ja harmonikkasoittaja oli tavallisesti myös orkesterinjohtaja. 1920-luvulla alettiin puhua hanuritanseista ja hanuriorkestereista. Hanuristin myötä tanssiorkestereiden koko pieneni ja monessa paikassa tansseista huolehti harmonikkasoittaja yksinään. Tuon ajan suosituin soitinkokoonpano oli hanuri ja viulu, mutta hanuristit käyttivät soittonsa tueksi usein myös kitaraa tai rumpuja.

Yhdysvaltojen parhaat harmonikkasoittajat olivat italialaisia, mutta heti näiden jälkeen tulivat ruotsalaiset ja suomalaiset siirtolaiset. Hanuria harrastettiin myös muiden kansallisuuksien kes-

kuudessa, mutta edellä mainitut kolme ryhmää olivat näkyvimmin esillä. Muutamat ruotsalais-hanuristit soittivat usein suomalaisilla haaleilla ja tästä syystä he levyttivät myös suomalaisille tarkoitettua musiikkia. Uuteen LP-levyyn on otettu esimerkkejä mm. Arvid Franzenin ja Edwin Jahrlin tekemistä äänitteistä.

Amerikansuomalaisten hanuristien joukko on ollut kirjavaa ja heitä näyttää olleen varovaisestikin arvioiden useita kymmeniä. Tansseissa soittivat oman paikkakunnan harrastelijat ja puoli ammattilaiset, jotka oli palkattu päätyönsä ohella vakituisesti tansseja soittamaan. Oli myös pieni joukko täysin ammatikseen soittavia hanuristeja, jotka kiersivät paikkakunnalta toiselle tai soittivat säännöllisesti tansseja määrättyillä haaleilla. Parhaat soittajat pitivät myös konsertteja, joissa soitettiin kuuluisien italialaisten harmonikkasoittajien ohjelmistoa sekä suomalaista kansanmusiikkia.

Recordings of Historical Accordion Music

The Finnish Accordion Institute has recently launched a series of historical recordings of accordion music. The first of these, comprising the earliest known accordion recordings in Finland, was issued in June 1989, accompanied by extensive text and illustrations.

Historiallisia harmonikkalevytyksiä I (Historical Accordion Recordings, I) Suomen Harmonikkainstituutti (Finnish Accordion Institute) FAILP-6, 1989. The original recordings and information have been traced either in the Finnish Recordings Archives or with private collectors, but very little information is available about the actual performers. After extensive research, however, only two Finnish-American musicians have proved completely impossible to trace, although more information would have been welcome on some other players.

Music played an important part in the Finnish-American immigrant community. Accordionists played a central role in evening entertainments, the top players being as much in demand as leading singers and speakers. The earliest Finnish-American dance orchestras were either brass bands or groups of fiddlers, but by the 1920s, when the accordion had acquired its present-day form, it was becoming more widespread in the dance orchestras of the time, and the orchestra

A-puoli

13.6.1917 New York	KESÄILTA Vals . . . . . 2'57" säv. Oskar Merikanto Fritz Aase - Hugo Johnson Piano-accordion Duet Victor 69652-B (B 20113-2)
- 10.1918 New York	KIELON JÄÄHYVÄISET Valsesi (Kielon jäähyväste) . . . . . 3'11" säv. Otto Lindvall Harmonikka Duet by Andersson and Söderlund Columbia E 4350 (84968-1)
19.10.1920 New York	MANCHURIAN KUKKULOILLA-Walsesi . . . . . 3'20" (On the Hills of Manchuria-Waltz) säv. J.E. Schirrow Matti Söderlund - John Homan Accordion Duet Victor 73475-A (B 24538-2)
-7.1921 New York	MERELLÄ Valse . . . . . 2'54" Willy Larsen Harmonikka Solo Columbia E 7328 (87623-2)
1.2.1922 New York	TUNTURIN KELLOT Sottilisi (Mountain Bells-Schottische) . . 3'00" Matti Söderlund - Fritz Ericson Accordion Duet Victor 73475-B (B 26067-2)
- 6.1925 New York	KULKURIN-MASURKKA Dance . . . . . 2'52" Suomal. kansansävel / sov. Herman Sjöblom Lager - Franzen Accordion Duet Columbia 3011-F (W 105675-2)
27.5.1926 New York	UNENNÄKJÄ Valsesi . . . . . 2'59" W. Frank Harmonikka Solo Columbia 3035-F (W 106782-1)
17.8.1927 New York	BARRIKAADEILLE-Marssi (Ikäva Synnyneudulle) . . . . . 2'53" E. Jahri Harmonikka Solo Columbia 3057-F (W 108241-1)

B-puoli

- 1.1928 New York	KLARINETTI POLKKA . . . . . 3'01" Lauri Herranen Harmonikka Solo Columbia 3070-F (W 108638-2)
-10.1928 New York	HÄNNISEN POLKKA-MONIO . . . . . 3'01" Hänninen ja Williams (Harmonikka ja Viulu) Columbia 3138-F (W 109820-2)
19.11.1928 Chicago	HANURI MARSSI (Accordion March) . . . . . 3'14" Turpelinen - Rosendahl Accordion and Violin Duet Victor V-4025-B (BVE 48600-2)
16.11.1929 Chicago	INTOLAN POLKKA (Polka from Intola) . . . . . 3'08" säv. Arvo Mäki Mäki Trio Instrumental Trio Victor V-4071-A (BVE 57418-1)
21.11.1929 Chicago	LÄNNEN POLKKA (Western Polka) . . . . . 3'14" säv. Hannes Laine Laine - Toppila Orkesteri Victor V-4138-A (BVE 57435-1)
5.3.1930 New York	LÄMÄSKÄ-Polkka . . . . . 3'13" Leo Hill Accordion Solo (= Vesteri Lamsimäki) Victor V-4069-A (BVE 59613-1)
-10.1930 New York	LIUKKAALLA JÄÄLLÄ Polka . . . . . 3'15" säv. Ernest Paanonen / sov. Arntti Kosola Paanonen - Kosola Orkesteri Columbia 3165-F (W 112374-2)
3.8.1931 New York	MERELLÄ Valsesi (On the Sea) . . . . . 3'10" säv. (sov.) John Rosendahl Viola, Sylvia ja John Victor V-4112-B (BRC 70145-1)

leaders were often accordianists. The introduction of the accordion reduced the size needed for a dance orchestra, and in many places dance music was supplied by an accordianist on his own. The favorite combination at that time was accordion and violin, but accordianists also often played with guitar and drums.

The leading accordianists in the USA were Italian, but Swedish and Finnish players came immediately after them. Although the accordion was also played in other ethnic communities, these three nationalities were the most prominent. The new record includes examples of

some of the Swedish accordianists who also used to play in the Finnish Halls, such as Arvid Franzen and Edwin Jahri.

There were several dozen Finnish-American accordianists, mainly local amateurs and semi-professionals who were paid a small fee for their performances; but there were also a few full-time professional musicians, who traveled around from place to place and played regularly at particular Halls. The best players also used to give concerts, playing works from the repertoire of the Italian accordianists, interspersed with Finnish folkmusic.

Ohjeita kirjoittajille

Siirtolaisuus – Migration on monikielinen lehti, joka julkaisee siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyviä tieteellisiä sekä populaareja kirjoituksia.

Käsikirjoituksen merkitään kirjoittajan nimi, osoite, oppiarvo, virka-asema ja toimipaikka sekä maininta kirjoituksen taustasta. Toivottavaa olisi myös käsikirjoituksen alkuun liitettävä johdantokappale sekä kirjoittajan kuva. Suositeltava maksimipituus on 10 liuskaa (28 riviä/liuska). English summary varten on laadittava n. 100 sanan tiivistelmä suomeksi tai englanniksi erilliselle paperille.

Otamme vastaan myös kirja-arvosteluja, katsauksia ja kommentteja siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyvään kirjallisuuteen tai tutkimustoimintaan.

Kuviot ja taulukot (puhtaaksi piirrettyinä) on laadittava erilliselle paperille. Lähdeviitteet sijoitetaan kirjoituksen sisään siten, et-

tä ensin on kirjoittajan sukunimi, sitten kirjoituksen painovuosi ja viittauksen sivunumerot (esim. Allardt 1965, 13–14).

Lähdeluettelo liitetään loppuun otsikolla "Kirjallisuus" tekijän nimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Lähteestä ilmoitetaan kirjoittajan sukunimi, etunimi, teoksen nimi, painopaikka ja -vuosi, esim. Allardt, Erik ja Littunen, Yrjö: Sosiologia. Porvoo 1972. Lehtiartikkeleista ja julkaisusarjan osista ilmoitetaan kirjoittajan sukunimi, etunimi, kirjoituksen nimi, julkaisun nimi, vuosikerta, ilmestymisvuosi, lehden numero ja artikkelin sivunumerot, esim. Frank, Andre Gunder: Kolmas maailma ei ole erilainen. Sosiologia 8, (1970):2, s. 9–21.

Artikkelit yms. voidaan toimittaa myös disketillä (DOS-käyttöjärjestelmä: Word Perfect-, MS-Word-, Wordstar-, Teko- tai ASCII-muodossa). Tällöin on lisäksi lähetettävä yksi monistettu kopio tekstistä.

Instructions to Contributors

Siirtolaisuus – Migration is a multilingual journal, which publishes both scholarly and popular articles relating to international and internal migration.

Manuscripts should include information concerning the author's name and address, academic degrees, occupation and place of work, and some description of his or her background. An introductory paragraph at the beginning of the manuscript would be appreciated, with a photograph of the author. The recommended maximum length for articles is ten pages (at 28 lines/1560 characters per page). Articles should be accompanied by a separate summary in English, of about 100 words.

We also accept book reviews, surveys and reports, and comments on literature or research relating to international or internal migration.

Figures and Tables should be submitted in camera-ready form on separate pages. Sources referred to should be cited within the text, using the format: author's surna-

me, year of publication of the text cited, and page references (e.g. Auerbach 1955, 13–14). A bibliography or list of sources should be given at the end of the manuscript, with the source authors listed in alphabetical order. Sources should be cited as follows: Author's or authors' surname(s), forenames, title of text, and place and date of publication; e.g. Auerbach, Frank: Immigration Laws of the United States. Indianapolis, Indiana 1955. Articles in periodicals and series should be cited using the format: Author's surname(s), forenames, title of text, title of periodical, volume number, year of publication, issue number, and page references; e.g. Saarinen, Oiva: The pattern and impact of Finnish settlement in Canada. Terra 79 (1967):4, p. 16–23.

Manuscripts may also be submitted in machine-readable form, on diskettes using DOS and MS Word, Word Perfect, Wordstar, TEKO, or as text only (ASCII format). Diskettes should be accompanied by a printout of the text.

Uutta tietoa amerikansuomalaisten historiasta New Sources of Information about Finnish-American History

---

Michael G. Karni, Olavi Koivukangas, Edward W. Laine:
Finns in North America. Proceedings of Finn Forum III,
5-8 September 1984, Turku, Finland. Migration Studies C 9.
Turku 1988, 542 p.

Olavi Koivukangas:
Delaware 350. Amerikansiirtolaisuuden alku. Amerika-
emigrationens början. The Beginning of Finnish Migration
to the New World. Turku 1988, 84 p.

Orvo Bogdanoff, Ismo Söderling:
"Minulla on niin ikävä...". "Jag har så ledsamt...". "I feel such
a longing...". Amerikansuomalaisten postikorttien näyttelyjulkaisu.
Amerikafinländarnas postkortsutställningskatalog. Finnish-
American Postcards Exhibition Catalog. Turku 1988, 128 p.

Hinnat/prices:

• Finn Forum 1984, Finns in North America	100 FIM	US\$ 20
• Delaware 350	70 FIM	US\$ 15
• Postikorttijulkaisu/Postcards Exhibition Catalog	90 FIM	US\$ 18
<hr/>		
Yhteensä/Total Price	260 FIM	US\$ 53
The discount price for the three books is	200 FIM	US\$ 45

Please, add 15 % for postage and handling

Tilaukset/Orders:
Siirtolaisuusinstituutti/Institute of Migration
Piispankatu 3, SF-20500 Turku FINLAND
Puh./Tel. 921-317 536